

JĒKABPILS KULTŪRAS PĀRVALDES DARBĪBAS STRATĒĢIJA 2016.-2020. GADAM

JĒKABPILS, 2016

Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības stratēģija 2016.-2020. gadam

Izstrādāja: Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs
pēc Jēkabpils Kultūras pārvaldes pasūtījuma
Darba grupa: Anda Laķe, Baiba Tjarve, Agnese Hermane
Latvijas Kultūras akadēmija Zinātniskās pētniecības centrs
Ludzas iela 24, Rīga, LV-1003
www.lka.edu.lv
Jēkabpils Kultūras pārvalde
Rīgas iela 210a, Jēkabpils, LV-5202
www.jkp.lv

Izmantoti attēli no Jēkabpils Kultūras pārvaldes arhīva

SATURS

Saturs 3
Ievads 4
I Stratēģijas izstrādes pamatojums 1
Saikne ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem 4
Saikne ar politikas plānošanas dokumentiem 7
II Esošās situācijas raksturojums 8
1. Ārējās vides attīstības tendences 8
2. Jēkabpils kultūras dzīves vispārējs raksturojums 9
3. Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības raksturojums 11
3.1.Jēkabpils Kultūras pārvalde: Administratīvā nodaļa 13
3.2. Jēkabpils Kultūras pārvaldes struktūrvienības: kultūras centri 15
3.3. Amatiermākslas kolektīvu darbība 19
3.4. Jēkabpils Kultūras pārvaldes struktūrvienības: bibliotēkas 21
4. Jēkabpils kultūras pasākumu auditorija 26
5. Galvenās Jēkabpils kultūras dzīves problēmas un SVID novērtējums 30
III Stratēģiskā daļa 32
Jēkabpils Kultūras pārvaldes stratēģiskais mērķis, apakšmērķi, rīcības virzieni un uzdevumi 2016.-2020. gadam 33
Jēkabpils Kultūras pārvaldes rīcības plāns 2016.-2020. gadam 34
Vidējā termiņa mērķu novērtēšanai sasniedzamie rezultāti 38
IV Jēkabpils Kultūras pārvaldes instuticionālā modeļa attīstības perspektīva 39
V Jēkabpils kultūras pārvaldes finansējuma perspektīva 39
Darbības izmaksas un ieņēmumi 39
Nepieciešamais finansējums un finansējuma avoti 39
Attīstības projekti un ārējā finansējuma piesaistes iespējas 40
VI Stratēģijas izpildes uzraudzība 41
Lietotie saīsinājumi 42

IEVADS

Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības stratēģija ir izstrādāta, lai definētu vērtības un mērķus Jēkabpils pilsētas kultūrpolitikas un kultūrvides veidošanā. Precīzāk, definētu Kultūras pārvaldes misiju, izaicinājumus un šķēršļus, identificētu un analizētu notiekošos procesus un to attīstības tendences. Noteiktu Kultūras pārvaldes darbības virzienus un rīcības mērķu sasniegšanai, plānotu finanšu resursus, noteiktu prioritātes pieejamā finansējuma apstākļos.

Kultūras pārvaldes stratēģija ir ceļa karte un darbības instruments, kas nosaka gan Kultūras pārvaldes iestāžu, gan katra darbinieka ieguldījumu nozares attīstībā un kopīgo mērķu sasniegšanā.

Inta Ūbele
Jēkabpils Kultūras pārvaldes direktore

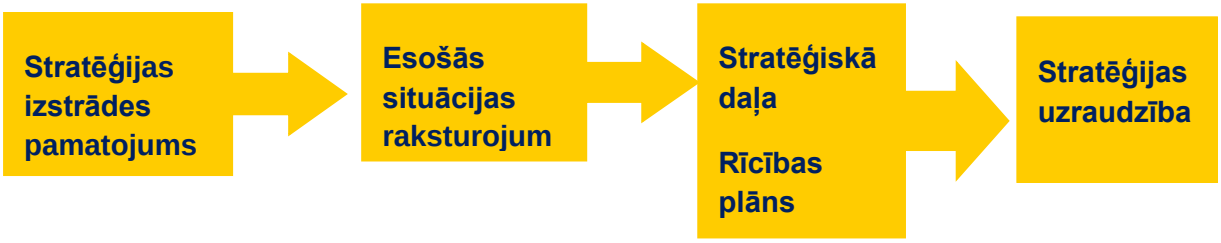

I STRATĒĢIJAS IZSTRĀDES PAMATOJUMS

Jēkabpils Kultūras pārvaldes (turpinājumā Pārvalde un JKP) darbības stratēģija (turpinājumā Stratēģija) izstrādāta, lai precizētu Pārvaldes darbības principus un nodrošinātu izvirzīto mērķu, rīcības virzienu un uzdevumu izpildi, kā arī izpildes uzraudzību. Stratēģija ir institūcijas vadības dokuments (viens no attīstības plānošanas dokumentu veidiem), kurā noteikta attīstības plānošanas un budžeta plānošanas savstarpējā sasaiste, kā arī nodrošināta attīstības plānošanas dokumentu pēctecīga īstenošana[1]. Jēkabpils Kultūras pārvaldes Stratēģija ir izstrādāta pēc Pārvaldes un Jēkabpils pilsētas pašvaldības iniciatīvas. Tās izstrādes pamatojums sakņojas nepieciešamībā konkretizēt, akcentēt un aktualizēt nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības un politikas plānošanas dokumentos formulētos uzdevumus kultūras jomā atbilstoši Jēkabpils Kultūras pārvaldes kompetenču mērogam. Stratēģija ir veidota kā vidējā termiņa institūcijas attīstības plānošanas dokuments (2016.-2020. gadam). Stratēģijas struktūra veidota pēc sekojošas loģikas.

Attēls nr. 1. Stratēģijas izstrādes loģika.

Jēkabpils Kultūras pārvalde kā iestāde darbojas kopš 2010. gada, kopš 2015. gada 1. janvāra tā darbojas kā Jēkabpils pilsētas pašvaldības struktūrvienība. Tās darbību regulē Jēkabpils Kultūras pārvaldes nolikums (apstiprināts Jēkabpils pilsētas domē 2009. gada 26. novembrī). Pārvalde rūpējas par kultūru un sekmē tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību Jēkabpils pilsētas pašvaldībā. Jēkabpils pilsētas domes līmenī kultūras jomu pārrauga Sociālo, izglītības, kultūras, sporta un veselības aizsardzības jautājumu komiteja un Domes priekšsēdētāja vietnieks sociālos jautājumos. Pārvaldes darbība tiek finansēta no Jēkabpils pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem, un tai ir sava budžeta tāme, ko apstiprina pašvaldība.

[1] Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu. Pieejams: http://likumi.lv/doc.php?id=175748; skatīts 01.05.2016

Stratēģija ir izstrādāta saskaņā ar visiem attīstības plānošanai saistošajiem pamatprincipiem[2]: ilgtspējīgas attīstības, interešu saskaņotības, līdzdalības, sadarbības, finansiālo iespēju, atklātības, uzraudzības un novērtēšanas, subsidiaritātes, līdzsvarotas attīstības, atklātības, aktualitātes un dokumentu saskaņotības princips.

Ilgtspējīga attīstība. Stratēģija ir vērsta uz kvalitatīvas kultūrvides nodrošināšanu tagadējām un nākošajām paaudzēm, racionālu cilvēku, materiālo un kultūrvides resursu izmantošanu un kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību.

Interešu saskaņotība. Stratēģijas izstrādē ņemtas vērā dažādu ieinteresēto pušu vajadzības, kas konstatētas esošās situācijas izpētes gaitā gan izmantojot sekundāros datus, gan iegūstot primārus datus tieši Stratēģijas izstrādes vajadzībām. Stratēģija pamatota Jēkabpils iedzīvotāju interesēs un vajadzībās, kultūras dzīves veidotāju pieredzē un vīzijā un politikas plānotāju priekšstatos. Stratēģijas izstrādes gaitā tika veiktas padziļinātās intervijas ar kultūras organizāciju pārstāvjiem. Lai precizētu Jēkabpils iedzīvotāju viedokļus un apmierinātību ar pilsētas kultūras dzīvi, tika organizētas dažādu Jēkabpils iedzīvotāju grupu – gan kultūras pasākumu apmeklētāju, gan neapmeklētāju fokusgrupu diskusijas.

Līdzdalība. Visām ieinteresētajām pusēm bija iespēja piedalīties Stratēģijas izstrādē. Stratēģijas mērķi un rīcības virzieni tika definēti, pamatojoties Jēkabpils iedzīvotāju pieredzes izpētē, tie apspriesti, iesaistoties Jēkabpils kultūras dzīves organizācijas atbildīgajām personām un Jēkabpils pilsētas pašvaldības pārstāvjiem.

Sadarbība. Stratēģijas izpildē plānots iesaistīt ne tikai visas Jēkabpils pilsētas kultūras organizācijas un citas Latvijas kultūras organizācijas, bet arī kultūrvides uzlabošanā ieinteresētos brīvprātīgos, nevalstiskās organizācijas un biedrības, uzņēmējus un gan vietēja, gan starptautiska mēroga partnerus.

---

[2] Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5.pants. Pieejams: http://likumi.lv/doc.php?id=175748; skatīts 01.05.2016

Finansiālo iespēju princips. Stratēģijas izstrādes ietvaros izvērtēti esošie un vidējā termiņā prognozētie pieejamie resursi, izvirzītie uzdevumi ietver piedāvājumu visefektīvākajā veidā sasniegt izvirzīto mērķi, apakšmērķus un uzdevumus, piedāvājot efektīvākos risinājumus attiecībā uz uzdevumu izpildes izmaksām.

Atklātība. Stratēģijas izstrādes process un tā ieviešana paredz atklātību gan attiecībā uz mērķu un uzdevumu izvirzīšanu, gan to izpildi un kontroli.

Uzraudzība un novērtēšana. Stratēģijas ieviešanas gaitā tiks nodrošināti tās ieviešanas uzraudzības pasākumi: monitorings, pēc 2 gadiem tiek izstrādāts stratēģijas pārskats un izpildes novērtējums, kurā tiek izvērtēta darbības atbilstība stratēģijai, identificēti nepieciešamie precizējumi vai labojumi sasniedzamo rezultātu termiņiem un jauniem uzdevumiem. Vadības ziņojums tiek iesniegts un izskatīts pašvaldības noteiktajā kārtībā.

Subsidiaritāte. Stratēģijā plānoti tikai tie uzdevumi un pasākumi, kurus nevar īstenot citi – kultūras pārvaldībā hierarhiski augstāk vai zemāk stāvoši kultūras operatori.

Līdzsvarota attīstība. Stratēģijas mērķu un rīcības virzienu plānošanā ņemts vērā gan Jēkabpils pilsētas, gan novadu, gan reģiona un valsts kopumā attīstības līmenis, kā arī ievērots balanss starp kultūras un citu pašvaldības rīcībpolitikas virzienu attīstības vajadzībām.

Aktualitāte. Stratēģijas atjaunošana iespējama atbilstoši radikālām izmaiņām pilsētas, novadu, reģiona, valsts kultūrpolitikā vai citos rīcībpolitikas virzienos, kas ietekmē kultūras kā tautsaimniecības sektora attīstību.

Dokumentu saskaņotības princips. Stratēģija izstrādāta, ņemot vērā saistītos attīstības plānošanas dokumentus: gan ilgtermiņa un vidējā termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, gan vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentu. Jēkabpils Kultūras pārvaldes stratēģijas vieta attīstības plānošanas sistēmas struktūrā ir atspoguļota attēlā nr.2.

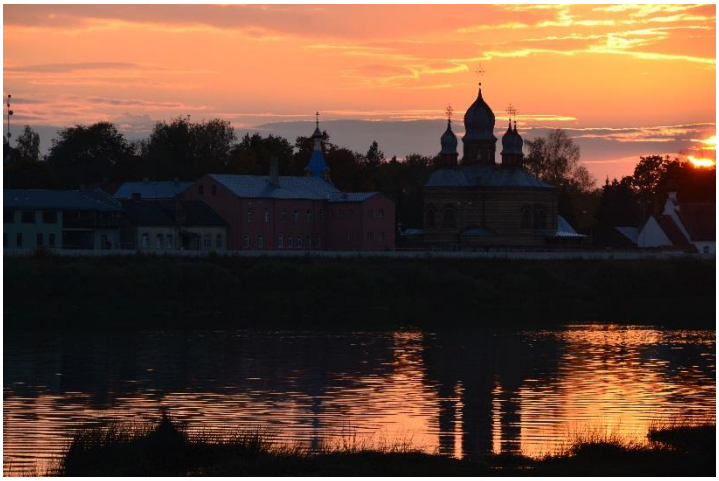
Attēls nr. 2. Jēkabpils Kultūras pārvaldes stratēģijas vieta attīstības plānošanas sistēmas struktūrā.

	Nacionālā līmeņa	Reģionālā līmeņa	Vietējā līmeņa
Ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumenti	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030* ⇨	Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015-2030* ⇨	Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030* ⇩
Vidējā termiņa attīstības plānošanas dokumenti	Nacionālais attīstības plāns 2014-2020* ⇨	Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015-2020* ⇨	Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2012.-2018.gadam* ⇩
	Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam “Radošā Latvija”** ⇨		**Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības stratēģija***
	* Teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ** Politikas plānošanas dokumenti *** Institūcijas vadības dokumenti		

Jēkabpils kultūras pārvaldes darbības plānošanā konstruktīvi jāintegrē esošu hierarhiski augstāk stāvošu ilgtermiņa un vidējā termiņa *teritorijas* plānošanas dokumentu saistošie mērķi un uzdevumi, kā arī jānodrošina nacionālā līmeņa kultūrpolitikas vidējā termiņa *politikas* plānošanas dokumentā “Radošā Latvija” (pilnu dokumenta nosaukumu skatīt attēlā nr.2) formulēto pašvaldībām saistošo uzdevumu izpilde.

SAIKNE AR TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015-2030 Jēkabpils Vidusdaugavas reģiona kontekstā ir pozicionējusi sevi kā valsts un pašvaldības publisko pakalpojumu centru; industriālās attīstības centru; tehnoloģiju un inovāciju attīstības centru; izglītības centru; veselības un sociālo pakalpojumu centru; kultūras un sporta centru.

Dokumentā formulēti Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi[3], kur Jēkabpils pilsētas trijos uzstādījumos nav formulējuma "kultūrvides attīstība", taču var uzskatīt, ka tas ietverts pirmajā (no trijiem) Jēkabpils pilsētas uzstādījumiem: "Labāka dzīves kvalitāte pilsētas iedzīvotājiem, kas veido skaitliski augošu, sociāli vienotu, radošu, izglītotu un aktīvu sabiedrību". Turklāt Zemgales plānošanas reģiona abas nacionālas nozīmes pilsētas – Jelgava un Jēkabpils – tiek pozicionētas kā izglītības, zinātnes, kultūras, veselības, sporta un citu pakalpojumu, kā arī ekonomisko aktivitāšu centri – Zemgales un Latvijas attīstības virzītājspēki.

Zemgales reģiona ilgtermiņa plānošanas dokumentos kultūras dimensija neparādās kā atsevišķa, nozīmīga prioritāte, bet tiek skatīta kā papildinošs elements dzīves kvalitātes nodrošinājumā integrēti ar dabas vides, kultūras mantojuma saglabāšanas jautājumiem vai sportiskajām aktivitātēm un tūrisma politikas attīstību.

Arī *Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030* kultūras pakalpojumi definēti kā viens no dzīves kvalitātes elementiem[4]. Turklāt, ievērojot pilsētas rīcībā esošo attīstības potenciālu un iespējas, kā arī nacionālas nozīmes attīstības centram izvirzītos pienākumus un atbildību, Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā pilsētas attīstības procesi skatīti plašākā mērogā nekā pilsētas kontekstā, kā arī stratēģijā ietverti attīstības izaicinājumi, kuru rezultāti sniedzas pāri pilsētas administratīvajām robežām un pozitīvi ietekmē apkārtējās teritorijas un Vidusdaugavas reģionu kopumā. Vidusdaugavas reģiona līmenī paredzēti pasākumi, kas nodrošina valsts un pašvaldības publisko pakalpojumu pieejamību, savukārt nacionālā līmenī paredzēti pasākumi, kas sekmē policentrisku un līdzsvarotu valsts un reģionālo attīstību un valsts starptautisko atpazīstamību un ekonomisko izaugsmi, tajā skaitā, attīstot kultūras un sporta infrastruktūras attīstību nacionāla un starptautiska mēroga pasākumu organizēšanai un veicinot tūrisma potenciāla izmantošanu un veidojot pilsētu kā interesantu un pievilcīgu ceļošanas galamērķi.

Vidējā termiņa Jēkabpils pilsētas plānošanas dokumentā *Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2012.-2018. gadam* kultūras sektora attīstības uzdevumi definēti precīzāk, dominējoši skatot kultūras jomu kā vienu no pakalpojumu veidiem, ko pašvaldība nodrošina iedzīvotājiem. Dokumenta Rīcības plāna 1. prioritātes *Iedzīvotāju dzīves kvalitātes*

---

[3] Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015-2030. Pieejams: http://www.zemgale.lv/images/stories/data/ZPR_IAS_AP/zpr_ias.pdf; 55.lpp., skatīts 01.05.2016

[4] Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. Pieejams: http://www.jekabpils.lv/lv/pilseta/planosanas-dokumenti/ilgtermina-strategija; skatīts 01.05.2016

uzlabošana 1. rīcības virziena *Sabiedrības attīstībai nepieciešamo pakalpojumu un infrastruktūras attīstība pilsētā* īstenošanai ietvaros ir definēti četri uzdevumi, kuri ir saistīti ar kultūrvides attīstību:

- pilnveidot esošo un paplašināt kultūras infrastruktūru;
- atbalstīt dažādām paaudzēm saistošu – daudzveidīgu un iedvesmojošu kultūras pasākumu veidošanu;
- veicināt iedzīvotāju iesaistīšanos un darbību pašdarbības kolektīvos;
- attīstīt iedzīvotājiem interesējošus un ērti pieejamus bibliotēkas pakalpojumus.[5]

Šo uzdevumu īstenošanai paredzēts veikt divus aktivitāšu komplektus. Viens no tiem ir saistīts ar kultūras infrastruktūru, bet otrs – ar amatiermākslas kolektīvu darbības attīstību. Īpaši uzsvērta kultūras infrastruktūras loma: "Kultūras infrastruktūra, izmantojot to, veido pilsētas kultūrvidi, kas ietekmē ne tikai sabiedrības attīstību, bet veido arī pilsētas atpazīstamību un piesaista viesus. Plānošanas periodā 2015.–2018. gadam prioritāte kultūras jomā ir pilnveidot un paplašināt kultūras infrastruktūru, radot pamatu vērienīgu kultūras pasākumu organizēšanai un iedzīvotāju pašdarbībai."[6] Saskaņā ar aktualizēto Investīciju plānu[7] šīs prioritātes ietvaros Jēkabpils Kultūras pārvaldei paredzēts īstenot šādas aktivitātes:

Daudzfunkcionāla kultūras centra izveide.

- Tautas nama vēsturiskās ēkas atjaunošana un energoefektivitātes paaugstināšana.
- Jēkabpils bibliotēku infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošana.
- Krustpils brīvdabas estrādes modernizācija, 2. kārta.
- Multifunkcionāla kultūras centra – amatu mājas izveide.

Otrs aktivitāšu komplekts paredz:

- Amatiermākslas kolektīvu materiālās bāzes papildināšana, t.sk. tautas tērpu iegāde.
- Amatiermākslas kolektīvu piedalīšanās vietējos un starptautiskos pasākumos (konkursi, skates u.c.).

Rīcības plāna 2. prioritātes *Ekonomiskā izaugsme* un 4. Rīcības virziena *Tūrisma potenciāla attīstība pilsētas teritorijā* ietvaros plānotas vairākas aktivitātes, kas skar kultūrvides attīstību, it īpaši tas attiecas uz uzdevumiem un aktivitātēm saistībā ar kultūrvēsturisko objektu saglabāšanu, atpazīstamību un izmantošanu tūrisma maršrutos (Krustpils pils un tās pieguļošā teritorija; Sēļu sētas teritorija).

---

[5] Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2012.-2018.gadam. Pieejams: http://www.jekabpils.lv/lv/pilseta/planosanas-dokumenti/attistibas-programma. Skatīts 01.05.2016

[6] Turpat, 9.lpp. Skatīts 01.05.2016

[7] Jēkabpils pilsētas attīstības programma 2012.-2018. gadam (Kultūras nozares infrastruktūras projektu ideju kopsavilkums). Investīciju plāns Aktualizēts ar Jēkabpils pilsētas pašvaldības 2016. gada 28.aprīļa lēmumu Nr. 126.

Jēkabpils kultūras pārvaldes darbības ietvaru ilgtermiņā visbūtiskāk nosaka divu *Jēkabpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030* stratēģisko mērķu, kā arī *Jēkabpils pilsētas attīstības programmas 2012.-2018. gadam* atbilstošo prioritāšu sasniegšana: "Labāka dzīves kvalitāte pilsētas iedzīvotājiem, kas veido skaitliski augošu, sociāli vienotu, radošu, izglītotu un aktīvu sabiedrību" ("Iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana") un "Pilsēta ir reģiona ekonomiskās attīstības, publisko pakalpojumu un sabiedriskās dzīves centrs" ("Pilsētreģiona attīstība").

SAIKNE AR POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Nacionālā līmeņa vidējā termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentā *Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam "Radošā Latvija"* definētais 4. stratēģiskais mērķis "Veicināt lokālajā kultūrā un radošumā balstītu reģionālo izaugsmi un kvalitatīvas dzīves telpas attīstību, nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu pieejamību ikvienam iedzīvotājam" veido nozīmīgu politiskā konteksta ietvaru jebkurai Latvijas pašvaldībai, tai skaitā, Jēkabpils Kultūras pārvaldei kā pašvaldības struktūrvienībai, kas nodrošina pilsētas kultūrvides attīstību. Tāpat JKP savas kompetences ietvaros jānodrošina *Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2014.-2020. gadam "Radošā Latvija"* 3. pielikumā "Minimālais kultūras pakalpojuma grozs" noteiktais kultūras pakalpojumu apjoms nacionālas attīstības centram (t.i., kultūras un brīvā laika piedāvājums, Dziesmu un deju svētku procesa pieejamība, profesionālās mākslas pieejamība, bibliotēku pakalpojumu kopums).

Sniegtais attīstības plānošanas dokumentos izvirzīto prioritāšu, mērķu un uzdevumu kopums veido Pārvaldes darbības kontekstu un nosacījumus, kā arī veido Stratēģijas saturisko un strukturālo pamatojumu.

II ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības stratēģijas izstrādes priekšnosacījums ir Jēkabpils kultūras procesa galveno parametru raksturojums. Šajā nodaļā sniegts īss kultūrai ārējās vides attīstības tendenču novērtējums, Jēkabpils kultūras dzīves vispārējs raksturojums, Jēkabpils Kultūras pārvaldes funkciju un struktūras apraksts, kā arī katras Pārvaldes struktūrvienības darbības konspektīvs novērtējums. Nodaļā raksturota arī amatiermākslas kolektīvu darbība, kas ilustrē būtisku Pārvaldes darbības virzienu (skatīt Pārvaldes nolikumā definētās funkcijas). JKP darbības plānošanā kā nozīmīgs elements tika skatītas Jēkabpils pilsētas kultūras dzīves un pasākumu auditorijas iezīmes, kuras vajadzības un uzvedības modeļi raksturoti šīs nodaļas noslēgumā.

1. ĀRĒJĀS VIDES ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Kultūras procesa nodrošināšanai būtiski ir teritorijas dabas vides, kultūrvēsturiskie, sociāli demogrāfiskie un ekonomiskie aspekti. Jēkabpils kā apdzīvota vieta izveidojusies līdzās Daugavas labajā krastā 1237. gadā uzceltajai Krustpils pilij. Apbūve Daugavas kreisajā pusē attīstījusies, pateicoties plostnieku un strūdzinieku darbībai, un 1670. gadā Kurzemes hercogs Jēkabs šai apmetnei piešķīris pilsētas tiesības un nosaukumu *Jakobstadt* – Jēkaba miests, Jēkabpils. Īpašu raksturu un unikalitāti pilsētai piešķir tās atrašanās abpus Daugavai, apvienojot Krustpili un Jēkabpili. Abi senie attīstības centri veidojušies paralēli, tādējādi pilsētai ir divi vienlīdz nozīmīgi (gan senās apbūves, gan apkalpošanas ziņā) pilsētas centri.

Jēkabpils pilsēta ir viena no deviņām Latvijas republikas nozīmes pilsētām. Pilsētas kopējā platība ir 2553,5 ha[8] un pilsētā dzīvo 24 146 iedzīvotāji[9]. Iedzīvotāju skaits Jēkabpilī pēdējo gadu laikā nepārtraukti samazinās gan negatīva dabiskā pieauguma, gan negatīvas migrācijas ietekmē. Tomēr pēc iedzīvotāju skaita tā ir astotā lielākā Latvijas pilsēta. Bezdarba līmenis 2015. gada beigās bija 10,5%[10], kas ir augstāks par vidējo bezdarba līmeni valstī.

Jēkabpilī dzīvo etniskās piederības ziņā daudzveidīgas iedzīvotāju grupas. Latvieši veido lielāko daļu no pastāvīgiem iedzīvotājiem (61,3%), bet liela etniskā grupa ir krievi (26,7%),

[8] Reģionālās attīstības indikatoru moduļa raim.gov.lv dati
[9] 2016. gada sākumā pēc PMLP datiem
[10] Nodarbinātības valsts aģentūras dati

mazākas minoritāšu grupas – poļi (2,9%), ukraiņi (1,7%%), čigāni (0,7%)[11]. Pilsētā darbojas vairākas nacionālo minoritāšu biedrības, un JKP ar tām veido ciešu sadarbību. Pilsētā vērojama konkrētu etnisko grupu koncentrēšanās noteiktās pilsētas teritorijas vietās, kas ietekmē to segmentāciju pēc etniskās piederības arī kultūras pasākumos.

Latvijas Republikas nozīmes pilsētas statuss Jēkabpilij piešķirts 2009. gadā saskaņā ar administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu. Tādējādi Jēkabpils ir kļuvusi par nacionālas nozīmes attīstības centru. Jaunais statuss paver gan jaunas izaugsmes iespējas, gan noteic pienākumus attiecībā pret apkārtējo teritoriju izaugsmes un attīstības veicināšanu.

Jēkabpils kopš tās izveidošanās brīža attīstījusies kā aktīvs saimnieciskās darbības centrs. Šo procesu pozitīvi ietekmēja gan Jēkabpils izdevīgā ģeogrāfiskā atrašanās vieta – trīs Latvijas kultūrvēsturisko reģionu (Zemgales, Latgales, Vidzemes) krustpunktā, gan transporta infrastruktūras attīstība. Ļoti plašā un starptautiskā mērogā nozīmīgā transporta infrastruktūra, kuru veido autoceļi un dzelzceļš, ir galvenais Jēkabpils pilsētas tehniskās infrastruktūras elements. Kultūras dzīves attīstības kontekstā pilsētas atrašanās kultūrvēsturisko reģionu krustpunktā vērtējama arī kā zināms neprecīzas un neskaidras identitātes veidošanās risks.

2. JĒKABPILS KULTŪRAS DZĪVES VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Jēkabpils kultūras dzīvi organizē dažādi operatori – pašvaldības struktūrvienības un aģentūras ar kultūras procesu nodrošināšanas funkcijām, izglītības iestādes un nevalstiskās organizācijas. Ir arī atsevišķi privātu iniciatīvu piemēri. Kultūras dzīve raksturojama kā pietiekami intensīva, ar augšupejošu tendenci uz iedzīvotāju līdzdalības, pašiniciatīvas un radošuma aktivizēšanu, taču ne īpaši izteiktu ietekmi uz pilsētas kopējo tēlu. Pašvaldības kultūras operatoru darbību normatīvi regulē likums *Par pašvaldībām*[12], kas nosaka, ka pašvaldības autonomā funkcija ir rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību, sniedzot organizatorisku un finansiālu palīdzību kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalstu kultūras pieminekļu saglabāšanai u.c. Lielā mērā to darbību nosaka arī *Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam "Radošā Latvija"*, kur noteikts "Minimālais kultūras pakalpojuma grozs". Jēkabpilij kā

[11] 2015.gadā pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem
[12] Likums Par pašvaldībām. Pieejams: http://likumi.lv/doc.php?id=57255; skatīts 02.04.2016

nacionālas nozīmes attīstības centram kultūras pakalpojumu jomā ir jānodrošina[13]:

- Kultūras un brīvā laika piedāvājums, Dziesmu un deju svētku procesa pieejamība, profesionālās mākslas pieejamība (kultūras nami/centri, teātris, koncertzāle);
- Bibliotēku pakalpojumu kopums;
- Profesionālās ievirze un vidējā kultūrizglītība (profesionālās vidusskolas);
- Muzeji (kultūras mantojuma saglabāšana, izpēte un pieejamība sabiedrībai).

Šos uzdevumus īsteno vairākas pašvaldības iestādes vai aģentūras: JKP nodrošina kultūras, izklaides un brīvā laika pavadīšanas iespēju piedāvājumu, tostarp profesionālās mākslas pieejamību un Dziesmu un deju svētku procesu, un bibliotēku pakalpojumu kopumu. Ārpus JKP darbojas šādas tieši vai pastarpināti ar kultūras jomu saistītas organizācijas: pašvaldības aģentūra Jēkabpils Vēstures muzejs, kultūrizglītības iestādes (Jēkabpils Mākslas skola, Jēkabpils A. Žilinska mūzikas skola), kā arī Jēkabpils tūrisma informācijas centrs.

Jēkabpilī darbojas arī nevalstiskās organizācijas, kas sniedz ieguldījumu kultūras dzīves dažādošanā un ir aktīvi kultūras patērētāji, piemēram, biedrības "Krīta aplis", "Pusnakts braucēji", "Jēkabpils NVO resursu centrs", biedrība kristīgai paaudžu kopībai "TILTS", biedrība "Kultūras mantojums" un "4 siena" u.c. JKP aktīvi sadarbojas arī ar Jēkabpils pilsētas minoritāšu kultūras biedrībām – krievu biedrību "Rodņik", poļu kultūras biedrību "Rodacy", ukraiņu kultūrizglītojošo biedrību "Javir" un baltkrievu biedrību "Spatkanne". Aktīvi darbojas Jēkabpils Jauniešu dome un privātā mākslas galerija "MANS'S".

Jēkabpils pilsētvidē ir daudzveidīgas teritorijas, kas ir izmantojamas kultūras pasākumu norisei, piemēram, Mežaparks, Kena parks, Vecpilsētas laukums.

13 http://polsis.mk.gov.lv/documents/4877

3. JĒKABPILS KULTŪRAS PĀRVALDES DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

Jēkabpils pilsētas pašvaldības Kultūras pārvaldei ir deleģētas plašas funkcijas kultūras procesa nodrošināšanā. Tā darbojas saskaņā ar Jēkabpils Kultūras pārvaldes nolikumu. Pārvalde patstāvīgi un sadarbībā ar Latvijas Republikas Kultūras ministriju, Latvijas Nacionālo kultūras centru, radošajām apvienībām, fondiem, nacionālajām kultūras biedrībām, juridiskām un fiziskām personām realizē pašvaldības funkcijas kultūrā Jēkabpils pilsētā, kā arī plašāk – reģionā. JKP rūpējas par kultūru un sekmē tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību. JKP ir nozīmīgākais spēlētājs kultūras jomā Jēkabpilī.

Pārvaldes galvenās funkcijas jeb darbības virzieni ir sekojoši:

1) Pilsētas kultūrpolitikas veidošana un īstenošana;
2) Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un iedzīvināšana pilsētas pasākumos, tostarp Dziesmu un deju svētku norises nodrošināšana;
3) Kultūrizglītības procesa nodrošināšana (pamatā mūžizglītības izpratnē);
4) LR svētku un atceres dienu atzīmēšana pilsētā;
5) Starptautisko kultūras attiecību veidošana;
6) Kultūrvēsturiskā materiālā mantojuma un kultūras infrastruktūras saglabāšana un attīstīšana;
7) Bibliotēku darbības un to pieejamības nodrošināšana, veidojot tās par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centriem.

Nolikums precizē JKP galvenos uzdevumus, kas ietver kultūras dzīves koordinēšanu, organizēšanu, sabiedrības informēšanu, materiālo un finanšu resursu administrēšanu un papildus piesaisti, kā arī tās struktūrvienību darbības pārraudzību, ieskaitot bibliotēkas nozares attīstību, un iedzīvotāju ar speciālām vajadzībām iekļaušanos kultūrizglītības procesā nodrošināšanu. JKP uzdevums ir arī veicināt privāto iniciatīvu kultūras pasākumu rīkošanā Jēkabpilī.

Uzdevumi tiek sasniegti gan ar JKP Administratīvās nodaļas atbalstu, gan ar tās struktūrvienību koordinētu darbību. Struktūrvienības ir: Jēkabpils Tautas nams, Krustpils kultūras nams, Jēkabpils Galvenā bibliotēka (Lasītāju apkalpošanas nodaļa, Bērnu literatūras nodaļa, Bibliotēku sadarbības un kataloģizācijas nodaļa), Jēkabpils pilsētas bibliotēka

(Lasītāju apkalpošanas nodaļa, Bērnu literatūras nodaļa, Komplektēšanas un apstrādes nodaļa). JKP pārraudzībā atrodas arī Krustpils saliņa kā pasākumu norises vieta. Turpinājumā tiks raksturota Administratīvās nodaļas un struktūrvienību darbība.

JKP kopumā organizē lielu skaitu pasākumu – 2014.gadā notikuši vairāk kā četri simti dažāda mēroga pasākumi – izstādes, koncerti, teātra izrādes, kinoseansi, tikšanās ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem un citi izglītojoši un izklaidējoši pasākumi dažādām mērķauditorijām. Lielākā daļa no pasākumiem ir vietēja mēroga, kur pamatauditorija ir Jēkabpils pilsētas un apkārtējo novadu iedzīvotāji. Neliela daļa ir reģionāla vai nacionāla mēroga kultūras pasākumi, piemēram, 2015. gadā notika Baltijas Jūras dokumentālo filmu forums, tradīciju pasākumi, pilsētas svētki, Kamermūzikas dienas, Latvijas Nacionālā baleta viesizrādes, amatierteātru festivāls "Laipa", profesionālo teātru viesizrādes u.tml. Nedaudz tiek attīstīti arī starptautiski kultūras sakari. Jēkabpils ir noslēgusi sadarbības līgumus ar vairākām sadraudzības pilsētām – Rokiškiem (Lietuva), Sokolow Podalski un Czerwionka-Leszczyny (Polija), Lida (Baltkrievija), Melle (Vācija), Mirgoroda (Ukraina), Garačuhura (Azerbaidžāna), Maardu (Igaunija). Tāpat arī vairākos rīkotajos pasākumos tiek aicināti starptautiski dalībnieki, piemēram, Tautas mūzikas festivālā "Lustes Jēkabpilī IX" vai Operas dienās Jēkabpilī. Pagaidām JKP neuzņemas līdera lomu lielāku starptautisku pasākumu rīkošanā. Būtiski, ka JKP rīko pasākumus ārpus struktūrvienību telpām, tādējādi piesaistot un arī aktīvi iesaistot jaunu un sociālā ziņā daudzveidīgu auditoriju, piemēram, īstenots projekts "Atveram logus", kur pamestu māju logos tika izvietotas gleznas, vai "Dzejas dienu" projekti pilsētvidē, Saulgriežu ielīgošana Daugavā uz plostiem un daudzas citas aktivitātes pilsētvidē.

Intensīvā kultūras dienas kārtība un bagātais pasākumu klāsts paredz arī aktīvu sabiedrisko attiecību un mārketinga darbību, taču, tā kā JKP ir dibināta samērā nesen, turklāt pasākumu organizētāji ir dažādas JKP struktūrvienības, tad ir sarežģīti sabiedrībā nostiprināt vienotu un atpazīstamu identitāti Pārvaldes darbam.

2014. gadā JKP papildus piesaistījusi 26 875 euro no LR Kultūras ministrijas, Valsts Kultūrkapitāla fonda (VKKF), Zemgales plānošanas reģiona, vairākām bankām un citiem finanšu instrumentiem. Šī summa pēdējos gados ir būtiski pieaugusi, tādējādi nodrošinot jaunu projektu īstenošanas iespējas. Struktūrvienību vadītāji ārējo finansējumu piesaista reti. Kā nākotnes uzdevumu jāskata starptautisko finanšu instrumentu apguves iespēju izmantošana.

Turpinājumā raksturota katras JKP struktūrvienības darbība.

3.1.Jēkabpils Kultūras pārvalde: Administratīvā nodaļa[14]

Jēkabpils Kultūras pārvaldes atsevišķa struktūrvienība ir Administratīvā nodaļa. Administratīvās nodaļas pamatuzdevums ir citu struktūrvienību darbības atbalstošo funkciju īstenošana.

Administratīvajā nodaļā ietilpst desmit pilnas slodzes darbinieki, kas pamatā nodrošina administratīvās, pārraugošās un koordinējošās funkcijas (direktors, direktora vietnieks, jurists, projekta vadītājs, projekta koordinators, sabiedrisko attiecību speciālists, datortīkla administrators). 3,5 šo darbinieku slodzes saistītas ar saimnieciskiem pienākumiem. JKP direktora funkcijas detalizēti aprakstītas JKP nolikumā, tās ietver gan budžeta izstrādi un kontroli, gan administratīvus pienākumus (atbildība par līgumiem, reglamentiem, u.c.), gan saziņu ar Jēkabpils pilsētas domi un citām valsts un pašvaldības institūcijām.

Būtiska Pārvaldes funkcija ir kultūras norišu koordinēšana, kas ietver pasākumu laika un satura plānojumu, tādējādi sekmējot aktivitāšu nepārklāšanos un auditorijas eventuālu palielināšanu, it īpaši abu kultūras centru rīkoto pasākumu kontekstā. Tomēr esošās situācijas izpēte liecina, ka praksē administratīvās nodaļas darbs pārsniedz koordinējošās un uzraugošās funkcijas, jo tās darbinieki uzņemas arī daļu no pasākumu organizēšanas funkcijām. Gan direktors, direktora vietnieks, gan darbinieki ierosina kultūras aktivitātes un iesaistās pasākumu organizēšanā, it īpaši to pasākumu, kas notiek ārpus struktūrvienību telpām un kas apvieno vairākas struktūrvienības vai pat piesaista partnerus ārpus JKP. Pasākumu rīkošana ļauj efektīvāk īstenot arī JKP nolikumā definētās funkcijas jeb rīcības virzienus. Piemēram, administratīvās daļas iniciatīva ir kino projekti, kas pilsētā ieguvuši popularitāti. No vienas puses tas dublē esošo struktūrvienību darbu (it īpaši kultūras centru darbu), no otras puses – veic integrējošu darbu, apvienojot dažādus spēlētājus, kā arī īstenojot novatoriskus pasākumus, ko augsti novērtē pilsētas iedzīvotāji. Šī administratīvās nodaļas darbības puse sekmē

[14] Saskaņā ar JKP nolikumu atsevišķi izdalīta JKP Administratīvā nodaļa.

dažādu sadarbības formu attīstību kultūras piedāvājumā un sinerģiju gan starp struktūrvienībām, gan dažādu juridisko statusu kultūras operatoriem. Ļoti veiksmīgi vērtējama arī sadarbība ar dažādām Jēkabpils biedrībām un organizācijām, iesaistoties kopīgu projektu rīkošanā – piemēram, ar nacionālo minoritāšu biedrībām, Jēkabpils Jauniešu domi, Jēkabpils pensionāru biedrību, Jēkabpils politiski represēto biedrību u.c. Šīs iniciatīvas būtiski attīsta Jēkabpils iedzīvotāju dažādas kultūras līdzdalības aktivitātes un sekmē kultūras pieejamību.

Veiksmīgi notiek sadarbība arī ar pilsētas uzņēmējiem kā potenciālajiem atbalstītājiem un partneriem. Mazāk izvērsta ir sadarbība ar Jēkabpils Vēstures muzeju, kas ir organiska Jēkabpils pilsētas kultūras dzīves daļa, bet šobrīd darbojas salīdzinoši autonomi. Tāpat mērķtiecīga sadarbība varētu attīstīties ar Jēkabpils Tūrisma informācijas centru kultūras tūrisma attīstīšanā.

Administratīvā nodaļa īsteno arī Pārvaldes sabiedrisko attiecību funkciju (sabiedrisko attiecību speciālists strādā uz pusslodzi), jo tās atbildībā ir arī sabiedrības informēšana par Jēkabpils kultūras dzīves notikumiem. Tiek uzturēta JKP mājaslapa, informācija tiek izplatīta sociālajos portālos – Facebook.com, Draugiem.lv, Twitter.com –, kā arī reģionālajos un nacionālajos medijos. Lai arī vairākām struktūrvienībām ir pašām savas mājas lapas, tomēr šī administratīvās nodaļas darbība tiek atzinīgi vērtēta, jo efektīvs sabiedrības informēšanas un pasākumu mārketinga darbs prasa gan laika, gan cilvēku resursus ar noteiktu kvalifikāciju, kas ne vienmēr pieejami abiem kultūras centriem un bibliotēkām. Administratīvā nodaļa ar publicitātes pasākumiem atbalsta arī tos pasākumus, kurus Jēkabpilī organizē neatkarīgi producenti. Tiek īstenota sadarbība arī ar Jēkabpils domes sabiedrisko attiecību nodaļu.

Administratīvās nodaļas darbinieki nodrošina saikni ar kultūrpolitikas veidotājiem un administrāciju Jēkabpils pilsētas pašvaldībā. Tāpat koordinē Konsultatīvās padomes darbu – tajā ietilpst struktūrvienību vadītāji, regulārās iknedēļas tikšanās reizēs tiek pārrunātas aktualitātes un koordinētas kultūras norises pilsētā, tādējādi uzturot efektīvu iekšējās komunikācijas darbu.

Struktūrvienību vadītāju viedokļu izpēte liecina, ka tie par administratīvās nodaļas pamatuzdevumiem uzskata (1) procesu vadību, kontroli un integrētu kultūras dzīves

veidošanu, (2) resursu piesaisti, sadali un pārraudzību, (3) sadarbību ar Jēkabpils pilsētas pašvaldību citām institūcijām, pašvaldībām, partneriem, (4) kultūrpolitikas veidošanu un kultūras procesu analīzi (tostarp iedzīvotāju vajadzību izpēti), (5) atbalsta funkciju nodrošināšanu (tehniskais atbalsts, tālākizglītības nodrošināšana, sabiedrisko attiecību veidošana). Šāda administratīvās nodaļas uzdevumu uztvere liecina par pietiekami skaidru administratīvās nodaļas lomas izpratni no citu Pārvaldes struktūrvienību skata punkta.

3.2. Jēkabpils Kultūras pārvaldes struktūrvienības: kultūras centri

Nozīmīgu Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības aspektu ilustrē divas JKP struktūrvienības – Jēkabpils Tautas nams (JTN) un Krustpils kultūras nams (KKN). Tās turpmāk tekstā apzīmētas kā kultūras centri. Pilsētas ģeogrāfiskā izvietojuma un tautsaimniecības attīstības vēsturiskās īpatnības noteikušas tās dalījumu Jēkabpils un Krustpils daļā, kā arī pilsētas iedzīvotāju sociāli demogrāfiskās struktūras specifiku katrā Daugavas pusē. Šī vēsturiskā loģika veido pamatojumu divu kultūras centru darbībai pilsētā, tiem nosacīti orientējoties uz diviem pilsētas auditorijas segmentiem. Katrā darbojas dažādu vecuma grupu amatiermākslas kolektīvi, tajos norisinās liels skaits dažādu pasākumu (skat. tabulu nr. 2).

Kultūras centru darbības kvalitāti lielā mērā nosaka darbinieku profesionālā kvalifikācija. Gan JTN, gan KKN katrā ir 10 darbinieki – radošie, pasākumu organizatori, tehniskie darbinieki. Personālu kopumā raksturo ļoti ilga darba pieredze. Darbinieku izglītības rādītāji ir neviendabīgi: daļai no darbiniekiem ir LKA Kultūras koledžas izglītība, daļai augstākā izglītība citā jomā. Darbinieki izmanto tālākizglītības piedāvājumu, tomēr darbinieku kompetenču pilnveide nenoliedzami ir jāturpina.

Atšķirīgs ir abu kultūras centru ēku tehniskais stāvoklis un tehniskais aprīkojums, sliktākā situācijā ir JTN. Abos kultūras centros ir trīs zāles un nodarbību telpas, kurās strādā

amatiermākslas kolektīvi. Būtiska nozīme kultūras piedāvājuma satura veidošanā un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošināšanā ir kultūras centru tehniskajām kvalitātēm un telpu apjomam. Salīdzinājumā ar citu novadu (piemēram, Ogres novada) kultūras centru telpām, Jēkabpils kultūras centru telpu kopplatība ir neliela.

Tabula Nr.1 Jēkabpils Tautas nama un Krustpils Kultūras nama raksturojums.

Rādītājs	Jēkabpils Tautas nams	Krustpils kultūras nams
Ēku kopplatība	1457	2715
Ēku tehniskais stāvoklis	nepieciešama renovācija	labs, pēc renovācijas
Zāļu skaits vietu skaits zālēs	3 340, 60, 50	3 500, 300, 150
Nodarbību telpu skaits	4	5
Amatiermākslas kolektīvu skaits t.sk. pieaugušo bērnu un jauniešu kolektīvi	8 5 3	16 12 4
Pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem	daļēji	ir pieejamas

Avots: www.kulturaskarte.lv dati 2016. gadā

Būtisks kultūras centru darbības rādītājs ir kultūras pasākumu piedāvājuma kvantitatīvie rādītāji. Katrs kultūras centrs īsteno atšķirīgas kultūras pasākumu piedāvājuma stratēģijas. JTN pasākumu piedāvājums skaitliski ievērojami pārsniedz KKN piedāvājumu. JTN rīko vairāk bezmaksas pasākumus, savukārt KKN rīko vairāk maksas pasākumus. Abi kultūras centri rīko pasākumus arī citās pilsētas vietās un piedalās JKP administratīvās nodaļas rīkotajos pasākumos.

Kultūras procesa dalībnieku viedokļa izpēte liecina, ka Jēkabpils iedzīvotājiem ir interese par kvalitatīvu kultūras piedāvājumu, atbilstoši tam, abi kultūras centri tiecas veidot kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pasākumu piedāvājumu. Kultūras piedāvājums aptver gan mākslinieciski augstvērtīgu kultūras produktu, gan pasākumus, kurus izteiktāk raksturo izklaides komponente. Visvairāk notiekošie pasākumi ir kino seansi un koncerti, bet kā nozīmīgākie tiek minēti “Kamermūzikas dienas”, amatierteātru festivāls “Laipa”, konkursi un tematiskie sarīkojumi.

Tabula Nr.2 Jēkabpils Tautas namā un Krustpils Kultūras namā notikušie pasākumi 2015. gadā[15]

Rādītājs	Jēkabpils Tautas nams 2015. gada dati	Krustpils kultūras nams 2015. gada dati
Pasākumu skaits	200	101
t.sk. maksas	95	60
bezmaksas	105	41
Kopējais apmeklējumu skaits	21878	21664
t.sk. maksas pasākumi	6862	10929
bezmaksas pasākumi	15016	10735
pagasta, pilsētas svētki	1	--
valsts un tradicionālie svētki	5	5
informatīva izglītojošā norise	--	5
izglītojošs pasākums	--	3
koncerts	17	13
amatiermākslas kolektīvu koncerts	7	8
profesionāļu koncerts	10	5
izrāde	9	2
amatieru izrāde	3	---
profesionāļu izrāde	6	2
izstāde	6	4
festivāls	1	1
literārs pasākums	2	1
konkurss, skate	2	1
izklaides pasākums	10	--
kinoizrāde	71	--
izbraukuma norises	28	46

Avots: Jēkabpils Kultūras pārvaldes, www.kulturaskarte.lv dati.

Abu kultūras centru vadītāji un darbinieki atzīst, ka to piedāvājums ir pietiekams, daudzveidīgs un interesants, tas spēj piesaistīt auditoriju. Konkurencē par Jēkabpils kultūras centru auditoriju ir iesaistījusies Latgales vēstniecība *Gors*, kas ar savu piedāvājumu veiksmīgi piesaista arī Jēkabpils pilsētas un novada iedzīvotājus. Kultūras centru vadītāju pieredze liecina, ka līdzšinējā Jēkabpils auditorijas daļa no Madonas, Pļaviņām, Preiļiem, Aizkraukles, Rēzeknes pēc *Gors* atklāšanas ir samazinājusies. Tomēr ir atsevišķi pasākumi, piemēram, kamermūzikas koncerti, kas piesaista ne tikai Jēkabpils pilsētas un apkārtējo novadu cilvēkus, bet arī citu Latvijas pilsētu un novadu (Madonas, Līvānu, Preiļu, Aizkraukles) apmeklētājus. Šis fakts ir liecība tam, ka ir iespējama arī plašākas (ārpus Jēkabpils) auditorijas piesaiste, ja tiek sagatavots noteikta tipa piedāvājums.

Konkurence par auditoriju notiek ne tikai mērogā Jēkabpils kultūras centru piedāvājums pret citu pilsētu un novadu piedāvājumu. Savstarpēji par auditoriju "cīnās" arī abi kultūras centri. Jēkabpils iedzīvotāju kultūras pasākumu apmeklējuma paradumi nostiprinājušies ilgākā laikā, kur katram kultūras centram izveidojusies sava noteikta auditorija, veidojot zināmu

[15] Tabula neatspoguļo pilnīgu pasākumu klāstu, jo atsevišķi tiek uzskaitīti arī JKP Administratīvās nodaļas rīkotie pasākumi.

nerakstītu Jēkabpiliešu izvēles modeli – priekšroku parasti dodot tam kultūras namam, kas atrodas tajā Daugavas krastā, kur atrodas paša dzīves vieta. JTN priekšrocība ir tā atrašanās vieta pilsētas centrā, kas paaugstina tā pieejamību. KKN priekšrocība ir izremontētas telpas un tehniskais aprīkojums, tomēr tas ir grūtāk sasniedzams novietojuma dēļ. Situācija, ka pilsētā ir divi kultūras nami, ir samērā unikāla un reta. No vienas puses tas veicina kultūras pieejamību, radot iespēju nodrošināt plašāku piedāvājumu auditorijai, no otras puses kultūras centri savstarpēji konkurē par pilsētas iedzīvotāju auditoriju, kas ir ierobežota. Par JKP auditorijas piesaistes problemātiku detalizētāk tiks runāts turpinājumā.

Abu kultūras centru budžetu pamatā veido pašvaldības finansējums, tomēr pilsētas kultūrpolitika ir vērsta uz to, ka kultūras centru rīkotajiem pasākumiem jābūt ar noteiktu peļņas daļu. Kultūras namiem ar savām aktivitātēm izdodas plānoto peļņu sasniegt, dažkārt arī pārsniegt. Šai pieejai ir arī negatīvas sekas, jo stratēģijas izstrādes ietvaros iegūtie iedzīvotāju viedokļi liecina, ka biļešu dārdzība nereti ir šķērslis pasākumu apmeklēšanai. Tomēr, arī bezmaksas pasākumu intensīvs klāsts ne vienmēr nodrošina pietiekami lielu auditorijas apjomu, jo daļā sabiedrības nostiprinājies priekšstats, ka pasākumi, kuriem nav ieejas maksas, nav pietiekami kvalitatīvi. Prasība veidot peļņu nesošu pasākumu piedāvājumu liek rūpīgi plānot cenu politiku, veidojot balansu starp auditorijas vajadzībām, maksātspēju, un pozitīvu pasākuma nodrošināšanas bilanci.

Šobrīd tiek aktualizētas divas galvenās kultūras centru vajadzības, kurām nepietiek finansējuma: amatiermākslas kolektīvu braucieni un JTN gadījumā finansējums tehniskajam nodrošinājumam. Situatīvi nepietiek finansējums arī profesionālu mākslinieku piesaistei, kas var samazināt mākslinieciski augstvērtīgu pasākumu īpatsvaru.

Kultūras namu darbībai finansiāli nozīmīgi ir noslēgtie nodomu protokoli ar profesionālajiem Latvijas teātriem, kas ierodas viesizrādēs ar pašu, no Valsts Kultūrkapitāla fonda, piesaistītu finansējumu, kam pašvaldība dažkārt nodrošina līdzfinansējumu.

Kultūras namu kā JKP struktūrvienību attieksme pret pastāvošo JKP pārvaldības modeli ir kopumā pozitīva. Tiek augsti vērtēts Administratīvās nodaļas pozitīvais ieguldījums pasākumu publicitātes nodrošināšanā, tiek novērtēta speciālistu, īpaši, projektu rakstītāja

kompetence. Kā apgrūtinājums tiek minēta centralizētā grāmatvedības sistēma, kas palēnina un birokrātiski apgrūtina darījumu veikšanu. JKP Administratīvās nodaļas ieguldījums tiek novērtēts arī ideju radīšanas kontekstā. Tieši inovatīvas iniciatīvas, kuras attīsta Administratīvā nodaļa, rada jaunus impulsus un piešķir vērienu arī kultūras centru darbībai un Jēkabpils kultūras dzīvei kopumā.

3.3. Amatiermākslas kolektīvu darbība

Jēkabpils pilsētas amatiermākslas kolektīvu darbība ir nozīmīga JKP funkcija (nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un iedzīvināšana pilsētas pasākumos, tostarp Dziesmu un deju svētku norises nodrošināšana). Jēkabpils amatiermākslas kolektīvu darbība norit abu kultūras centru telpās, tā ir plaša un daudzveidīga. JKP paspārnē, abos kultūras namos 2016. gadā kopā darbojas 15 amatiermākslas kolektīvi – 3 kori, 4 deju kolektīvi, 2 ansambļi, folkloras kopa, teātris, kapela, orķestris, Eiropas deju ansamblis un tautas lietišķā mākslas studija ar kopskaitā 349 dalībniekiem. Abos namos telpas īrē vēl papildus 12 dažādi bērnu vokālie ansambļi, tautas un estrādes deju grupas. Kopš 2016. gada 1. janvāra visi bērnu amatiermākslas kolektīvi pārgājuši Jēkabpils Bērnu un Jauniešu centra paspārnē. Daļa kolektīvu regulāri piedalās arī Dziesmu un deju svētkos un sasniedz labus rezultātus skatēs un konkursos.

Amatiermākslas kolektīvu darbības vadība un finansējuma plūsma ir cieši saistīta ar kolektīvu iesaisti Dziesmu un deju svētku procesā. Viens no būtiskākajiem amatiermākslas kustības nosacījumiem jebkurā pilsētā un novadā ir profesionālu kolektīvu vadītāju piesaiste. Vadītāji tiek motivēti gan finansējot ar valsts mērķdotāciju, gan pašvaldības dotāciju starpniecību. Tāpat tiek atbalstīta tērpu iegāde un kolektīvu transporta izdevumi. Ņemot vērā ierobežotās budžeta iespējas, prioritāri JKP atbalsta braucienus G1 un G2 kategorijas kolektīviem uz skatēm, konkursiem un pasākumiem, kas iekļauti Latvijas Nacionālā kultūras centra kalendārā, tāpat gada

ietvaros JKP iespēju robežās cenšas taisnīgi izlīdzināt braucienu skaitu katram amatiermākslas kolektīvam. 2015. gada JKP budžetā amatiermākslas kolektīvu braucieniem pa Latviju tika piešķirti – 5768 euro, 2016. gada JKP budžetā – 6068 euro.

Amatiermākslas kolektīvu vadītāju skatījumā lielāks atbalsts būtu nepieciešams tērpu iegādei, kā arī metodiskajai literatūrai. Tiek atzīts, ka mēģinājumiem ir nepietiekamas, dažkārt neatbilstošas telpas. Novērtējot savas darbības nosacījumus, amatiermākslas kolektīvu vadītāji norāda, ka dažkārt izjūt konkurenci ar profesionālo mākslinieku piedāvājumu, kas arī ir plaši pārstāvēts kultūras centru piedāvāto pasākumu programmā. Ārējā finansējuma piesaiste kolektīvu darbībai ir atkarīga no kolektīva un tā vadītāja spējas pamatot kolektīva izaugsmes vajadzības, kā arī juridiskā statusa. Proti, ja kolektīvs ir izveidojis biedrību, šāds juridiskais statuss sniedz papildus priekšrocības finansējuma piesaistei. Atsevišķi kolektīvi jūt praktiska atbalsta un atzinības trūkumu, tomēr kopumā situācija ir amatiermākslas kolektīviem labvēlīga un ir JKP uzmanības centrā. Kolektīvi aktīvi koncertē, dodas izbraukumos, piedalās skatēs un konkursos, kā arī JKP rīkotajos pasākumos. Iedzīvotāju interese par dalību amatiermākslas kolektīvos ir stabila ar tendenci pieaugt. Amatiermākslas kolektīvu pasākumi parasti ir labi apmeklēti, daļa no pasākumiem ir bez maksas, kas piesaista seniorus un to auditorijas daļu, kas nav kolektīvu dalībnieku draugi un ģimenes locekļi.

Amatiermākslas kolektīvu kontekstā JKP akcentē trīs galvenos darbības aspektus – uzturēt amatiermākslas kustību kā nacionālas valsts vērtību sistēmas apliecinājumu, sekmēt amatiermākslas kolektīvu izcilību un iesaistīt kolektīvus Jēkabpils kultūras notikumos, kas aktīvi arī tiek darīts. 2016. gadā ir izstrādāts nolikums, kas sakārto amatiermākslas kolektīvu darbību, nosaka kolektīvu kategorijas, nosaka braucienu finansējuma izvērtēšanas procesu un amatiermākslas kolektīva vadītāja atalgojumu. Nolikums sekmēs amatiermākslas kolektīvu darbības atbalsta prognozējamību un noteiks darbības ietvara skaidrus nosacījumus.

Nākotnes uzdevums būtu veicināt kolektīvu kapacitāti un zināšanas ārējā finansējuma piesaistei, kā arī uzlabot iekšējo komunikāciju starp JKP Administratīvo nodaļu un kolektīviem.

3.4. Jēkabpils Kultūras pārvaldes struktūrvienības: bibliotēkas

Jēkabpilī ir divas bibliotēkas – Jēkabpils Galvenā bibliotēka (JGB) un Jēkabpils pilsētas bibliotēka (JPB). Saskaņā ar JKP nolikumu bibliotēkas ne tikai nodrošina savu pamatpakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, bet arī veidojas par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centriem.

Pamatpakalpojumu nodrošinājums ir saistīts ar bibliotēku darbību Valsts vienotajā bibliotēku informācijas sistēmā, kuru saturiski pārrauga Latvijas Nacionālā bibliotēka un tehnoloģiski pārrauga valsts aģentūra „Kultūras informācijas sistēmu centrs". Jēkabpils Galvenajai bibliotēkai kopš 2006. gada ir reģiona galvenās bibliotēkas statuss, tādējādi tā darbojas kā metodiskais centrs 67 bibliotēkām (39 publiskajām un 28 skolu) Aknīstes, Jēkabpils, Krustpils, Salas, Viesītes un Neretas novados. JGB pārrauga reģiona kopkataloga veidošanu, organizē profesionālās pilnveides pasākumus reģionā bibliotēkām, ir uzsākts darbs pie novadpētniecības krājuma digitalizācijas reģiona bibliotēkās.

Līdz ar to šie bibliotēku darbības aspekti veido ļoti ciešu saikni ar bibliotēku nozari Latvijā un reģionā, abām bibliotēkām saturiski un tehnoloģiski darbojoties samērā autonomi no JKP. Savukārt pārējie darbības aspekti, kas bibliotēkas veido par nozīmīgiem sabiedriskās dzīves centriem Jēkabpilī, ir cieši saistīti ar JKP un tās citu struktūrvienību darbu.

Bibliotēku darbību raksturo personāla kvalifikācija, lietotāju skaits un struktūra, infrastruktūras aspekti, krājums un citi elementi.

Tabula nr. 3 Jēkabpils bibliotēku darbības rādītāji salīdzinājumā ar citām bibliotēkām 2015. gadā.

Rādītājs	Jēkabpils Galvenā bibliotēka	Jēkabpils pilsētas bibliotēka (dati no bibliotēkas ziņām akreditācijai uz 2015. gadu)	Ogres centrālā bibliotēka[16]	Cēsu centrālā bibliotēka[17]
Bibliotēkas krājuma vienību skaits	56731	82 345	76495	63 092
Datoru skaits Darbiniekiem Lietotājiem	34 18 16	35 15 20	36 19 17	64 24 40
Aktīvo lietotāju kopskaits Tai skaitā bērni un jaunieši	2654 891	3 654 1 175	5743 2599	5287 1253
Fizisko apmeklējumu Pieaugušie Bērni un jaunieši	38137 21766 16371	48 830 29 707 19 123	67620 38436 29184	58 632
Virtuālo apmeklējumu skaits	30861	2 788	27287	2 220
Izsniegumu kopskaits	50294	68 112	225 913	138613
Sarīkoto pasākumu skaits	94	91	229	83
Izstādes	119	55	82	94
Telpu kopplatība m^2	470	641	972	827
Lietotājvietu skaits bibliotēkā	54	60	80	92
Bibliotēkas darbinieku skaits	14 no tiem 13 bibliotekārie darbinieki	16 no tiem 14 bibliotekārie darbinieki	26,3 darbinieku slodzes, no tiem 19 ir bibliotekārie darbinieki	28, no tiem 18 bibliotekārie darbinieki
Darbinieku izglītība	● 7 bibliotekārā izglītība (1 bakalaura grāds, 2 pirmā līmeņa profesionālā vai koledžas, 4 profesionālā vidējā); ● 5 bakalaura ● grāds citā jomā;	● 12 bibliotekārā izglītība, no tiem 8 augstākā izglītība (4 maģistra grāds, 1 bakalaura grāds, 2 pirmā līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas; 5 profesionālā vidējā); ● 2 augstākā citās ● jomās (1 maģistra, 1 bakalaura grāds)	● 4 augstākā speciālā; ● 6 vidējā speciālā; ● 6 augstākā izglītība citā jomā; ● 1 profesionālā vidējā izglītība citā jomā; ● 1 vidējā izglītība;	---
Pieejamība cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem	pieejama	daļēji pieejama	pieejams bibliotēkas 1.stāvs.	ir pieejama

Avots: Bibliotēku darbības pārskati, www.kulturaskarte.lv, atkārtotas akreditācijas atzinumi un bibliotēku mājas lapas.

[16] Iedzīvotāju skaits Ogrē uz 01.01.2015. pēc PLMP datiem ir 25 894.
[17] Iedzīvotāju skaits Cēsis uz 02.06.2014 pēc Cēsu pašvaldības datiem 16 000.

Lai novērtētu bibliotēku darbības kvantitatīvos rādītājus, salīdzināsim tos ar Ogres bibliotēkas un Cēsu bibliotēkas darba kvantitatīvajiem rādītājiem. Būtisks bibliotēkas darba rādītājs ir lietotāju skaits un struktūra. Salīdzinot Jēkabpils bibliotēku darbību ar Ogres bibliotēku (pilsētā ar nedaudz lielāku iedzīvotāju skaitu) un Cēsu bibliotēku (pilsētā ievērojami mazāks iedzīvotāju skaits, tomēr bibliotēkai ir reģionālās bibliotēkas statuss tāpat kā Jēkabpils Galvenajai bibliotēkai), var secināt, ka abās Jēkabpils bibliotēkās kopā ir lielāks aktīvo lietotāju skaits, nekā Cēsīs vai Ogrē. JGB ir mazāks bērnu – lietotāju skaits nekā citās aplūkotajās bibliotēkās, toties ir vislielākais virtuālo apmeklējumu skaits – bibliotēkas mājas lapa ir moderna un labi pārskatāma, apmeklētājiem draudzīga. Abās bibliotēkās kopā ir lielāks lietotājvietu skaits nekā pārējās salīdzinātajās bibliotēkās.

Abas Jēkabpils bibliotēkas ir aktīvas kultūras procesa dalībnieces Jēkabpilī, jo to dienas kārtībā ir pietiekami blīvs dažādu pasākumu (tikšanās, semināri, grāmatu atvēršanas u.tml.) klāsts skolēniem, senioriem, interešu grupām un citiem apmeklētājiem. Pasākumu skaits ir ievērojami lielāks nekā Cēsīs, bet mazāks nekā Ogrē. Būtiski, ka Jēkabpils pilsētas bibliotēkā nodarbināti darbinieki ar labu profesionālo izglītību.

Abās Jēkabpils bibliotēkās telpas ir mazākas nekā citās salīdzinātajās bibliotēkās. Telpas ir viena no galvenajām problēmām – tās ir nepietiekamas un nepiemērotas, kā arī ierobežo bibliotēku darbības iespējas. Telpu trūkums minēts arī 2011. gadā veiktajā JGB atkārtotajā bibliotēkas akreditācijas slēdzienā, kur ieteikts risināt jautājumus par bibliotēkai piemērotākām, plašākām un normatīvajiem aktiem atbilstošām telpām JGB funkciju nodrošināšanai[18], tomēr jautājumu pagaidām atrisināt nav izdevies. Kā risinājumu bibliotēkas vadītāja redz jaunas ēkas celtniecību, kas tiek apspriesta jau ilgstoši.

Savukārt Jēkabpils pilsētas bibliotēkas atrašanās vieta ir ērta, apmeklētājiem pieejama

[18] Atzinums par Jēkabpils Galvenās bibliotēkas atkārtotu akreditāciju., 19.09.2011.

(cilvēkiem ar īpašām vajadzībām pieejams tikai pirmais stāvs). Bibliotēkas izvietojums paplašina bibliotēkas apmeklējuma motivāciju, jo to apmeklē arī cilvēki, kuriem nav māju un kuri tur uzturas siltuma un ērtību dēļ. Šis bibliotēkas darbības aspekts akcentē bibliotēkas sociālo lomu darbā ar sabiedrību. Neērts ir bibliotēkas izvietojums vairākās ēkās, tas diktē nepieciešamo darbinieku skaitu un arī palielina augsti kvalificētu speciālistu slodzi zemāk kvalificētās nodarbēs – vienlaikus veicot arī apsargu funkcijas.

Bibliotēku darbības attīstību kavē arī ierobežotais finansējums krājuma papildināšanai un mūsdienīgu tehnisko vajadzību nodrošināšanai. Šobrīd bibliotēkas nevar nodrošināt pietiekami daudzveidīgus un modernus pakalpojumus specifiskām lietotāju grupām, kas gan, jāatzīst, nav tikai Jēkabpils bibliotēku problēma. Bibliotēku pārstāvji kā alternatīvu norāda iespēju bibliotēkām pašām aktīvāk nodarboties ar finansējuma piesaisti, tomēr atzīst, ka nav pietiekamas kapacitātes un arī zināšanu tieši par projektu pieteikumu izstrādi.

Bibliotēku pakalpojumu nodrošināšanu iedzīvotājiem būtiski kavē arī neintegrētie elektroniskie katalogi. Kā norādīts akreditācijas atzinumā[19], JPB strādā ar bibliotēku informācijas sistēmu ALISE un veido elektronisko katalogu, tāpat kā to dara reģiona galvenā bibliotēka – JGB. Jēkabpils reģiona kopkatalogā ir saite uz Jēkabpils pilsētas bibliotēkas katalogu un pilsētas bibliotēkas elektroniskajā katalogā saite uz reģiona kopkatalogu. Ieteicams integrēt Jēkabpils pilsētas bibliotēkas elektronisko katalogu un novadpētniecības datu bāzi Jēkabpils reģiona kopkatalogā, bibliotēkai pāriet uz bibliotēku informācijas sistēmu ALISE-i, nodrošinot līdzekļu un resursu ekonomiju, tādējādi uzlabojot pakalpojumus lietotājiem.

Abas bibliotēkas mērķtiecīgi domā par savu lietotāju, kā īpašas mērķauditorijas izdalot bērnu, jauniešu un senioru vecuma grupas. Attiecībā pret visām minētajām grupām bibliotēkas nereti pilda ne tikai informatīvi izglītojošas, bet arī sociālas un psiholoģiskas dabas funkcijas. Bibliotēku telpās to darbinieki rīko pasākumus bērniem, skolēniem, notiek

[19] Atzinums par Jēkabpils pilsētas bibliotēku, 01.10.2015.

sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm, skolām. Šo darbību plašāk neļauj attīstīt telpu trūkums. Daudzi bērni no nelabvēlīgām ģimenēm bibliotēkā atrod arī sarunu biedrus un psiholoģisku atbalstu. Bibliotēkas mērķtiecīgi strādā, novirza darbam ar bērniem un pedagoģiskajām programmām darbiniekus, kuri tam ir īpaši piemēroti. Notiek arī darbs ar senioriem, tādējādi bibliotēkai pildot arī noteiktu sociālo funkciju. Bibliotēku darbinieki norāda, ka tās iedzīvotāju grupas, kas mazāk apmeklē bibliotēkas, ir pusaudži, skolotāji un tā sabiedrības daļa, ka visu informāciju meklē internetā. Varētu ieteikt JPB uzlabot mājas lapas pārskatāmību, lai bagātīgais saturs un bibliotēkas daudzveidīgās aktivitātes būtu saturiski labāk grupētas un lietotājam labāk pārskatāmas. Tomēr bibliotēku darbinieki uzskata, ka kopumā Jēkabpils iedzīvotāji ir labi informēti par bibliotēku esamību un sniegtajiem pakalpojumiem.

Jēkabpils pilsētas bibliotēka aktīvi darbojas novadpētniecības jomā un ir uzņemta UNESCO stāstu bibliotēku tīklā (Latvijā 33 bibliotēkas). Tās darbība tādējādi ir vērtējama kā nozīmīga nemateriālā kultūras mantojuma un stāstniecības tradīciju saglabāšanā. Atzinumā par Jēkabpils pilsētas bibliotēku ir novērtēts lielais ieguldītais darbs novadpētniecības materiālu apkopošanā, tomēr tiek ieteikts izvērtēt novadpētniecības darba apjomus, noteikt prioritātes un darbu koordinēt ar Jēkabpils Galveno bibliotēku.[20]

Kopumā abu bibliotēku darbība norisinās sekmīgi, tomēr jādomā par risinājumiem telpu nodrošināšanai, pretējā gadījumā bibliotēku darbībai nav iespējama izaugsme. Nepieciešams arī nodrošināt regulāru un pieaugošo finansējumu bibliotēkas krājumu papildināšanai un integrēt abu bibliotēku datubāzes. Atspaidu bibliotēkā rīkotajiem pasākumiem varētu sniegt papildus piesaistīts projektu finansējums. Pēc iespējas jāintegrē bibliotēku darbība Pārvaldes kopējā darba plānā, veidojot tās par aktīviem sabiedriskās dzīves centriem Jēkabpilī.

[20] Atzinums par Jēkabpils pilsētas bibliotēku, 01.10.2015.

4. JĒKABPILS KULTŪRAS PASĀKUMU AUDITORIJA

Jēkabpils pilsētas iedzīvotāju kultūras vajadzības, kā arī citu Latvijas iedzīvotāju kā Jēkabpils kultūras piedāvājuma potenciālo apmeklētāju intereses ir svarīgi faktori, kas determinē Jēkabpils kultūras pārvaldes darbību. JKP kultūras piedāvājums dominējoši vērsts uz Jēkabpils pilsētas un novada iedzīvotājiem, taču apjomīgais kultūras piedāvājums Latvijā kopumā katrai pašvaldībai liek rūpīgi strādāt pie savas konkurētspējas attiecībā uz kultūras auditorijas apguvi arī plašākā mērogā (kaimiņu novadi vai citu Latvijas novadu iedzīvotāji). Viens no galvenajiem auditorijas paplašināšanas apgrūtinājumiem ir iedzīvotāju skaita samazinājums pilsētā, tāpēc perspektīvā paredzēts paplašināt informēšanas, reklāmas un mārketinga darbu, vēršot to arī uz apkārtējo novadu iedzīvotājiem.

JKP kultūras pasākumu auditorijas piesaistes politika kopumā vērtējama pozitīvi, jo vērsta gan uz auditorijas kultūras vajadzību apmierināšanu, gan auditorijas izglītošanu, kas ļauj šīs vajadzības un intereses attīstīt. Visu JKP struktūrvienību piedāvājumā konstatējamas īpašas rūpes par piedāvājumu bērnu un jauniešu, kā arī senioru mērķauditorijas segmentam. Kultūras piedāvājums ir pieejams arī cilvēkiem arī īpašām vajadzībām, turklāt uz atsevišķiem pasākumiem cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pirmās, otrās grupas invalīdiem. Pieejamību sekmē gan tehnisko, gan finansiālo šķēršļu mazināšana (bieži šiem cilvēkiem un viņu pavadoņiem tiek nodrošināta bezmaksas biļete).

Kaut arī objektīvi konstatējamas vairākas pozitīvi vērtējamas auditorijas piesaistes aktivitātes, Jēkabpils iedzīvotāju viedokļu izpēte liecina, ka noteiktu Jēkabpils iedzīvotāju daļu informācija par kultūras norisēm nesasniedz. Stratēģijas izstrādes gaitā tika pētītas Jēkabpils iedzīvotāju kultūras vajadzības un intereses, kas ļauj tās vērtēt kā izteikti diferencētas un pretrunīgas. Tāpat kā Latvijā kopumā, arī Jēkabpilī ir iedzīvotāju grupa, kuras kultūras vajadzības dažādu iemeslu dēļ ir vāji attīstītas. Šie cilvēki parasti nav kultūras pasākumu un līdzdalības aktivitāšu (amatiermākslas kolektīvu

piedāvājums) auditorija, izņemot dažus izklaides rakstura pasākumus. Iegūtie dati liecina, ka tieši ekonomiski aktīvajai iedzīvotāju daļai laika trūkums neļauj pilnvērtīgi izmantot kultūras piedāvājumu, bet daļai iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas struktūrā liela nozīme ir sportiskajām aktivitātēm. Savukārt, iedzīvotāji, kuri ir aktīvi kultūras patērētāji, izmanto piedāvājumu gan Jēkabpilī, gan ārpus tās un vērtē Jēkabpils situāciju plašāka mēroga kultūras piedāvājuma (Latvijas, Eiropas, pasaules) kontekstā. Esošo auditoriju pēc to interesēm iespējams grupēt vairākos segmentos: tie, kurus interesē tradicionālās kultūras un etnogrāfiska rakstura piedāvājums, tajā skaitā amatiermākslas kolektīvu koncerti; tie, kuri vērsti uz mākslinieciski augstvērtīgu kultūras piedāvājumu; tie, kuri vērsti uz izklaidējoša rakstura pasākumu apmeklējumu; kā arī tie, kurus interesē konkrēta mākslinieciskās jaunrades joma (mūzika, teātris, kino, deja u.tml.). Minētais nosaka auditorijas intereses kultūras piedāvājuma izvēlē gan Jēkabpilī, gan ārpus tās. Protams, auditorijas vajadzības lielā mērā nosaka tās piederība noteiktai vecuma grupai, cilvēku ģimenes stāvoklis un ienākumi.

Jēkabpils iedzīvotāju viedoklis par kultūras piedāvājumu pilsētā ir pretrunīgs. To nosaka pašu iedzīvotāju interese un informētība par reālajām norisēm kultūrvidē. Piedāvājuma vērtējumā iedzīvotāju vērtējumi polarizējas trijos tematos: 1) (par) daudz vai (par) maz kultūras aktivitāšu? 2) jādominē tradicionālām vai inovatīvām aktivitātēm? 3) kādam jābūt pasākuma mērogam?

(Par) daudz vai (par) maz kultūras aktivitāšu? Tie iedzīvotāji, kuri neveido aktīvo kultūras auditorijas daļu, nereti kultivē stereotipu, ka "*Jēkabpilī nav ko darīt, te nekas nenotiek*", taču, tie, kuri izmanto esošo piedāvājumu, uzskata, ka kultūras piedāvājums pilsētā ir plašs un daudzveidīgs. Pastāv arī citur Latvijas kultūras telpā aktualizējies viedoklis, ka kultūras aktivitātes un pasākumi ir pat par daudz, kvantitāte sāk dominēt un zūd to kvalitāte un oriģinalitāte, tādējādi palielinot auditorijas samazināšanās risku.

Tradicionālās vai inovatīvas kultūras aktivitātes? Īpašā statusā kultūras piedāvājuma spektrā ir ikgadējās, tradicionālās JKP īstenotās kultūras aktivitātes. No vienas puses, ikgadēja pasākumu atkārtošanās var samazināt par tiem interesi, no otras puses – noteiktu tradīciju veidošanās ir svarīga, cilvēki gaida konkrētus pasākumus, ieplāno to apmeklējumu.

Pasākuma mērogs? Arvien lielāku interesi iedzīvotājos raisa dažāda satura pasākumi, kuri spēj piesaistīt lielas apmeklētāju masas. Dažādos kontekstos Jēkabpils iedzīvotāji norāda, ka labprāt apmeklētu tādus pasākumus, kuri piesaista lielas iedzīvotāju masas, tie vēlas tikt pārsteigti, jo ir pie vērienīgiem pasākumiem, radošām idejām pieraduši. Dominē viedoklis, ka Jēkabpilī nepieciešami plaša mēroga un vēriena pasākumi, kas būtu unikāli arī Latvijas

kontekstā. Šādu pasākumu veidošana tiek saistīta ar iespēju veidot Jēkabpils pilsētas tēlu.

JKP darbinieki atzīst, ka iedzīvotāju informētība par pasākumiem ir būtisks priekšnoteikums auditorijas piesaistei. Auditorijas informētības kvantitatīvs novērtējums stratēģijas izstrādes gaitā netika iegūts, taču kvalitatīvā izpēte ļauj konstatēt zināmu neatbilstību starp JKP un Jēkabpils iedzīvotāju priekšstatiem par šo jautājumu. Kaut arī JKP darbs reklāmas jomā no kultūras organizāciju puses tiek vērtēts īpaši atzinīgi, jo plaša un regulāra informācija ir pieejama JKP mājas lapā http://www.jkp.lv/, izmantotie drukātie publicitātes materiāli (flaieri, afišas, avīzes, arī pašvaldības informatīvais izdevums *Jēkabpils vēstis)*, informācija tiek izvietota skolās, kā arī aktīvi tiek izmantoti sociālie mediji, tostarp aktīvi sadarbojoties ar Jēkabpils tūrisma informācijas kanāliem, tomēr informanti apgalvo, ka reklāma kopumā nav pietiekama. Jaunieši atzīst, ka par maz reklāmas ir sociālajos tīklos, acīmredzot tādēļ, ka JKP izmantotajos sociālajos medijos nav sasniegts pietiekami liels sekotāju skaits. Sociālie tīkli un drukātie mediji ir labs informācijas avots tai auditorijas daļai, kura interesējas par kultūras piedāvājumu, taču, diemžēl, par pasākumiem neuzzina tie iedzīvotāji, kuru dzīves veids nav saistīts ar kultūras jomu un, kuri paši īpaši neinteresējas par kultūras aktivitātēm. JKP attīstītās reklāmas un mārketinga aktivitātes pietiekami labi sasniedz ekonomiski un sociāli aktīvos Jēkabpils iedzīvotājus: organizāciju vadītājus, uzņēmējus, ieinteresētos, bet nesasniedz tos, kas nav šajā grupā.

Kultūras pasākumu neapmeklēšanai ir vairāki iemesli. To var radīt gan piedāvājuma neatbilstība konkrētās iedzīvotāju grupas interesēm, gan noteikti auditorijas dzīves stila elementi. Dažkārt piedāvājums tiek vērtēts kā pārāk sarežģīts vai konkrētām mērķa grupām (piemēram krievu etniskajai grupai, ģimenēm ar bērniem un bērnu auditorijai) nepiemērots. Kā citi galvenie neapmeklēšanas iemesli tiek minēti – darba slodze, saspringts dienas režīms,

brīvā laika trūkums, sporta aktivitātes, darbi lauku sētā, spēka trūkums slodzes dēļ, aizņemtība vakaros amatiermākslas kolektīvā.

Piedāvājuma un pieprasījuma sabalansēšana kultūras jomā ir specifiska, tā nevar notikt mehāniski, jo jānotiek auditorijas attīstībai un izglītošanai. Šajā kontekstā svarīgi turpināt sadarbību ar skolām. Liela nozīme kultūras pasākumu mārketingā ir inovatīviem auditorijas piesaistes paņēmieniem. Tāpat šeit liela nozīme ir individuālam darbam ar cilvēkiem un tiešām mārketinga aktivitātēm. Jēkabpils iedzīvotāju viedokļu izpēte liecina, ka tieši individuāls darbs ar cilvēkiem, personisks pamudinājums ir ļoti būtisks lēmuma pieņemšanā par kultūras pasākuma apmeklējumu.

JKP var iedzīvotājus iesaistīt mārketinga aktivitātēs, veidot vēstnešu tīklu, kas personīgi izplata informāciju par pasākumiem savā paziņu lokā. Citu cilvēku ieteikumi ir būtisks pamudinājums apmeklēt kādu pasākumu – to atzīst tā informantu daļa, kas reti apmeklē kultūras pasākumus. Jau šobrīd JKP aktīvi strādā, lai attīstītu pasīvās Jēkabpils iedzīvotāju daļas līdzdalības pakāpi, piedāvājumā iekļaujot pasākumus, kuri paredz iedzīvotāju pašiniciatīvu. JKP rīko arī tādus pasākumus, kur iedzīvotāji paši ir arī dalībnieki – ielu svētki, ielu stafetes. Viens no JKP mērķiem auditorijas attīstīšanas un paplašināšanas kontekstā ir cilvēku tuvināšana caur notikumiem. Apmeklētāju audzināšanu un jaunas auditorijas piesaisti JKP uztver kā būtisku sava darba daļu. Apmeklētāju piesaistē šobrīd notiek sadarbībā ar dažādām organizācijām – senioru apvienībām, NVO, Jauniešu domi.

Galvenie izaicinājumi darbā ar mērķauditoriju – atrast pareizo mērķauditoriju konkrētajam pasākumam un izvēlēties atbilstīgākus informācijas nodošanas veidus, apzināt potenciālās auditorijas apjomu dažādiem specifiskiem pasākumiem un izvērtēt organizēšanas nepieciešamību, kā arī adekvāti novērtēt potenciālās mērķauditorijas pirktspēju. JKP vēlme ir panākt, lai vismaz 80% Jēkabpils iedzīvotāju būtu apmierināti ar kultūras piedāvājumu.

5. GALVENĀS JĒKABPILS KULTŪRAS DZĪVES PROBLĒMAS UN SVID NOVĒRTĒJUMS

Esošās situācijas raksturojums ļauj diagnosticēt galvenās Jēkabpils kultūras dzīves problēmas, kuru risināšanai jāpakļauj Jēkabpils Kultūras pārvaldes mērķi un rīcības virzieni.

- Pastāv zināma neatbilstība starp kultūras pasākumu piedāvājumu un pieprasījumu, jo piedāvājums vairāk veidots pastāvīgajam kultūras aktivitāšu apmeklētājam Jēkabpilī, kā arī auditorijas informēšanas un mārketinga pasākumi galvenokārt sasniedz jau esošo auditoriju. Kultūras auditorijas mērogs parasti nepārsniedz Jēkabpils iedzīvotāju kopienu, vājinot Jēkabpils pilsētas konkurētspēju kultūras auditorijas piesaistē.
- Kultūras aktivitātēs ir iesaistīta noteikta Jēkabpils iedzīvotāju daļa, taču vairākas sociālās grupas nav integrētas kopējā kultūras procesā, tādējādi samazinās to piederības sajūta pilsētai un radošas pašizpausmes iespējas, kā arī tiek samazināts šo cilvēku dzīves kvalitātes potenciāls.
- Jēkabpils kultūrpolitikas un amatiermākslas kolektīvu darbības nodrošinātāju vidē ne vienmēr ir vienprātība par amatiermākslas un profesionālās mākslas piedāvājuma lomu un īpatsvaru Jēkabpils kultūras aktivitāšu klāstā. Īpašu uzmanību prasa tradicionālās kultūras elementu identificēšanas un pārmantošanas aktivitātes.
- Gan Jēkabpils Tautas nama, gan abu bibliotēku darbību būtiski ierobežo infrastruktūras kopumā, tai skaitā telpu tehniskā un funkcionālā nepiemērotība.
- Vairāku kultūras operatoru iesaiste Jēkabpils kultūrvides veidošanā nevienmērīgi ietekmē dažādu kultūras aktivitāšu norisi, radot sadrumstalotas un nevienmērīgas kultūras dzīves norises risku. Nenotiek pietiekami efektīva visu operatoru komunikācija un sadarbība, kas ne vienmēr ļauj attīstīt savstarpēji papildinošas kultūras aktivitātes un kultūras norises izmantot vienotas pilsētas identitātes nostiprināšanā.
- Minētās kultūras vides veidošanas problēmas Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības kontekstā detalizētāk varam atklāt stipro un vājo pušu, kā arī iespēju un draudu (SVID) analīzē.

Jēkabpils Kultūras pārvaldes SVID

Stiprās puses

- Koordinēta pasākumu plānošana, aktīvas sabiedriskās attiecības, pasākumu mārketings un reklāma.
- Koordinēta sadarbība starp struktūrvienībām.
- JKP darbinieku radošums, radošas, novatoriskas idejas jauniem pasākumiem.
- Profesionāli un labi izglītoti bibliotēku darbinieki.

- Maza kadru mainība bibliotēku nozarē un kultūras centros nodrošina augstu lojalitāti savai darbavietai.
- Augstas kvalitātes amatiermākslas kolektīvi.
- Renovēts un labi aprīkots Krustpils kultūras nams.
- Daudzveidīgs profesionālās mākslas piedāvājums.
- Spēja piesaistīt vietēja un nacionāla mēroga finansējumu projektiem.

Vājās puses

- Kultūras piedāvājuma veidošana etniski daudzveidīgām iedzīvotāju grupām.
- Nepietiekama infrastruktūra kvalitatīva kultūras piedāvājuma nodrošināšanai.
- Nepietiekamas telpas bibliotēku darbības nodrošināšanai
- Telpu nepietiekamība un vājais tehniskais nodrošinājums Jēkabpils Tautas namā.
- Pasākumu organizēšanas funkcija ir gan administratīvajai nodaļai, gan citām struktūrvienībām.
- Nepietiekamas struktūrvienību darbinieku zināšanas atsevišķās jomās, tostarp ārējā finansējuma piesaistei.
- Nepietiekama sadarbība vietējo un novada organizāciju starpā kultūras tūrisma piedāvājuma nodrošināšanai.
- Ilgstoša darbinieku strādāšana vienā institūcijā var ierobežot inovatīvu risinājumu un jauninājumu ieviešanu.

Iespējas

- Nacionālas nozīmes attīstības centra statuss sniedz jaunas izaugsmes iespējas, Jēkabpils potenciāli var kļūt par plašāka reģiona kultūras centru, piesaistot kultūras patērētājus.
- Ir potenciāla iespēja paplašināt kultūras patērētāju loku, t.i. neiesaistītas auditorijas grupas: citas etniskās grupas, uzņēmēji, atsevišķu Jēkabpils rajonu iedzīvotāji.
- Pilsētā ir daudzveidīgas teritorijas, kas ir izmantojamas kultūras pasākumu norisei.
- Kultūras piedāvājuma veidošanā var izmantot pilsētas unikālo ģeogrāfisko lokāciju (atrašanās abpus Daugavai).
- Unikalitāte: atrašanās trīs kultūrvēsturisko reģionu – Zemgales, Latgales un Vidzemes – krustcelēs.
- Ļoti plašā un starptautiskā mērogā nozīmīgā transporta infrastruktūra, kuru veido autoceļi un dzelzceļš, nodrošina labu piekļuvi pilsētai.
- Attīstot kultūras un radošās industrijas, iespējams veicināt pilsētas atpazīstamību un ekonomisko izaugsmi.

Draudi

- Divi pilsētas centri – Krustpils un Jēkabpils, jāsabalansē vēsturiskās tradīcijas, kultūras pakalpojumu pieejamība visiem iedzīvotājiem.
- Augsts bezdarba līmenis ietekmē noteiktas iedzīvotāju grupas kultūras līdzdalības potenciālu un kultūras patēriņu.
- Iedzīvotāju skaita samazināšanās ietekmē kultūras patērētāju un līdzdalībnieku skaitu.
- Atsevišķām kultūras pasākumiem izmantojamām teritorijām nepieciešami infrastruktūras uzlabojumi.
- Citas ar kultūru saistītas jomas administratīvi darbojas nošķirti no JKP (tūrisms, kultūrizglītība, muzejs).
- Kultūras un mākslas pasākumu kvalitātes kritums nepietiekama finansējuma dēļ.

III STRATĒĢISKĀ DAĻA

Misija

Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbība nodrošina kultūrvides veidošanu pilsētā, sekmē tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un pārmantojamību, radošumu, starpkultūru dialogu un sadarbību, veido labvēlīgu vidi jaunradei, sociālajai līdzdalībai, mūžizglītības procesam, kā arī radošajai ekonomikai.

Sekmē starptautiskos kultūras apmaiņas projektus, veicina atpazīstamu un pozitīvu Jēkabpils pilsētas tēlu kultūras nozarē.

Kultūras pārvalde nodrošina brīvu un vienlīdzīgu iespēju piekļūt labas kvalitātes informācijai iedzīvotājiem Jēkabpils bibliotēkās. Bibliotēkas attīstās par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centriem, kurās nodrošina iedzīvotāju piekļuvi internetam, Latvijas un pasaules datu bāzēm, veic depozītbibliotēkas funkcijas, organizē tālākizglītības un apmācības arī novadu bibliotēkās, veic kultūrvēsturiskā mantojuma izpēti un dokumentēšanu.

Vērtības

Jēkabpils kultūrvides esošās situācijas analīze problēmu konstatējums ļauj izvirzīt piecas vērtības, kurās Jēkabpils Kultūras pārvalde balstīs savu darbību, lai sekmētu kultūrvides kvalitatīvu attīstību.

Pamatojoties iepriekš veiktajā analīzē, iespējams definēt Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības **stratēģisko mērķi:** attīstīt Jēkabpils pilsētā kultūrvidi, kas ļauj uzlabot iedzīvotāju kopējo dzīves kvalitāti un nodrošināt piemērotus nosacījumus tradicionālo kultūras vērtību pārmantošanai, mākslinieciskajai jaunradei un vispārējam radošumam dažādās dzīves jomās. Lai sasniegtu izvirzīto stratēģisko mērķi, tiek izvirzīti **pieci apakšmērķi**, kuriem pakārtoti atbilstoši **rīcības virzieni** un **uzdevumi.**

Jēkabpils Kultūras pārvaldes stratēģiskais mērķis, apakšmērķi, rīcības virzieni un uzdevumi 2016.-2020. gadam

Stratēģiskais mērķis: Attīstīt Jēkabpils pilsētā kultūrvidi, kas ļauj uzlabot iedzīvotāju kopējo dzīves kvalitāti un nodrošināt piemērotus nosacījumus tradicionālo kultūras vērtību pārmantošanai, mākslinieciskajai jaunradei un radošumam dažādās dzīves jomās.

Mērķis 1: Nodrošināt kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, veidojot Jēkabpili kā reģionālu kultūras centru.	**Mērķis 2**: Sekmēt Jēkabpils iedzīvotāju visu sociālo grupu aktīvu līdzdalību kultūras procesos, radošuma un mūžizglītības attīstīšanu, tā veicinot piederības sajūtu Jēkabpils pilsētai un iekļaušanos kopienās.	**Mērķis 3**: Nodrošināt nemateriālā kultūras mantojuma pārmantošanu, it īpaši Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu un attīstīšanu.	**Mērķis 4**: Nodrošināt kultūras aktivitātēm piemērotu, atbalstošu un ilgtspējīgu infrastruktūru un vidi.	**Mērķis 5**: Veidot vienotu, sadarbībā balstītu Jēkabpils kultūrtelpu un nostiprināt Jēkabpils identitāti un kultūras dzīves unikalitāti.
RV1: Daudzveidīga un kvalitatīva kultūras piedāvājuma nodrošināšana.	**RV2**: Jēkabpils iedzīvotāju kultūras līdzdalības un radošuma attīstīšana.	**RV3**:Tradīciju un nemateriālā kultūras mantojuma pārmantošanas mehānismu uzturēšana un mūsdienīga iedzīvināšana ikdienas un svētku praksēs.	**RV4**: Kultūras aktivitātēm piemērotas infrastruktūras un vides nodrošināšana.	**RV5**: Unikālas un vienotas Jēkabpils kultūrtelpas veidošana.
U1.1: Attīstīt bibliotēkas par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centriem.	**U2.1.** Nodrošināt daudzpusīgas un dažādām iedzīvotāju grupām pieejamas kultūras līdzdalības, radošuma attīstīšanas un mūžizglītības iespējas.	**U3.1.** Nodrošināt Latvijas Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu un attīstību.	**U4.1.** Sakārtot kultūras infrastruktūru to funkciju pilnvērtīgai nodrošināšanai saskaņā ar Jēkabpils pilsētas attīstības programmas 2012.-2018. gadam Investīciju plānu.	**U5.1.** Nodrošināt kultūras piedāvājuma informācijas pieejamību saziņai ar mērķgrupām un sadarbības partneriem.
U1.2. Nodrošināt profesionālās mākslas pieejamību Jēkabpilī.	**U2.2.** Veicināt Jēkabpils iedzīvotāju radošās iniciatīvas un nevalstiskā sektora iekļaušanos JKP mērķu sasniegšanā.	**U3.2.** Nostiprināt tautas tradīciju mērķtiecīgu izmantošanu Jēkabpils pilsētas pasākumos.	**U4.2.** Pilnvērtīgi izmantot pilsētvidi kultūras pasākumu rīkošanai un pieejamības veicināšanai.	**U5.2.** Izzināt mērķgrupu vajadzības un attīstīt inovatīvus sadarbības modeļus.
U1.3. Nodrošināt daudzveidīgas svētku svinēšanas prakses pilsētā, nostiprinot lokālpatriotismu un piederības sajūtu.				**U5.3.** Atbalstīt kultūras nozares darbinieku profesionālo izaugsmi.
U1.4. Nodrošināt kvalitatīvu izklaides pasākumu norisi Jēkabpilī.				**U5.4.** Attīstīt starptautiskus sadarbības projektus, veidojot pozitīvu pilsētas tēlu kultūras jomā.

Jēkabpils Kultūras pārvaldes rīcības plāns 2016.-2020. gadam

1.rīcības virziens (RV1): Daudzveidīga un kvalitatīva kultūras piedāvājuma nodrošināšana Jēkabpilī.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
U1.1. Attīstīt bibliotēkas par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centriem.	D1.1.1. Bibliotēkas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana Jēkabpils pilsētā.	2016-2020	JPP	JGB, JPB	Lietotāju, izsniegumu skaits
	D1.1.2. Lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšana.	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JGB, JPB, KKN, JTN, JKP	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D1.1.3. Jēkabpils reģiona kultūrvēstures izpēte un popularizēšana.	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JGB, JPB	Novadpētniecības datu bāzes papildināto vienību skaits, pasākumu skaits.
	D1.1.4. Metodiskā centra funkciju nodrošināšana reģiona bibliotēkām.	2016-2020	JPP, novadu līdzfinansējums	JGB	Tālākizglītības pasākumu skaits, sniegto konsultāciju skaits
U1.2. Nodrošināt profesionālās mākslas pieejamību Jēkabpilī.	D1.2.1. Dažādu žanru profesionālās mākslas piedāvājuma nodrošināšana Jēkabpils un reģiona iedzīvotājiem (teātris, cirks, mūzika, deja, kino, vizuālā māksla u.c.).	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JKP, JTN, KKN, JGB, JPB, citi producenti un kultūras organizācijas	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D1.2.2. Ikgadēju profesionālās mākslas festivālu un forumu rīkošana (Kamermūzikas dienas, Operas dienas, Baltijas jūras dokumentālo filmu forums), izceļot Jēkabpils kā reģiona centra identitāti.	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JKP, JTN, KKN	Pasākumu, apmeklētāju skaits
U1.3. Nodrošināt daudzveidīgas svētku svinēšanas prakses pilsētā, nostiprinot lokālpatriotismu un piederības sajūtu pilsētai un Latvijai.	D1.3.1. Valsts svētku un atceres dienu rīkošana pilsētas un reģiona iedzīvotājiem, tai skaitā Latvijai-100 atzīmēšana.	2016-2020	JPP, LR KM, VKKF	JKP, JTN, KKN, JGB, JPB	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D1.3.2. Pilsētas svētku ikgadēja svinēšana.	2016-2020	JPP, sponsori	JKP, JTN, KKN, JGB, JPB	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D1.3.3. Dažādām sabiedrības mērķgrupām domātu pasākumu rīkošana (Māmiņdienas koncerti, dižkoncerti, festivāli, bērnu svētki u.c.), veicinot Jēkabpils amatiermākslas kolektīvu iesaistīšanos pasākumu rīkošanā un izmantojot dažādas pilsētas teritorijas pasākumu norisei.	2016-2020	JPP, sponsori	JKP, JTN, KKN, JGB, JPB	Pasākumu, apmeklētāju skaits
U1.4. Nodrošināt kvalitatīvu izklaides pasākumu norisi Jēkabpilī.	D1.4.1. Izklaides un atpūtas pasākumu rīkošana un / vai līdzfinansēšana atsevišķām sociāli mazaizsargātām grupām (senioriem, bērniem un jauniešiem, daudzbērnu ģimenēm, maznodrošinātiem iedzīvotājiem).	2016-2020	JPP, sponsori	JKP, JTN, KKN, JGB, JPB	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D1.4.2. Kvalitatīvu izklaides pasākumu (koncertu, izrāžu u.tml.) līdzfinansēšana.	2016-2020	JPP, biļešu ieņēmumi, sponsori	JKP, neatkarīgi producenti	Pasākumu, apmeklētāju skaits

2.rīcības virziens (RV2): Jēkabpils iedzīvotāju kultūras līdzdalības un radošuma attīstīšana.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
U2.1. Nodrošināt daudzpusīgas un dažādām iedzīvotāju grupām pieejamas kultūras līdzdalības, radošuma attīstīšanas un mūžizglītības iespējas.	D2.1.1. Jēkabpils radošo amatiermākslas kolektīvu (amatierteātris, kori, folkloras ansamblis, deju kolektīvi, vokālie ansambļi, kapela, pūtēju orķestris, lietišķā mākslas studija) darbības nodrošināšana.	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN	Kolektīvu, dalībnieku skaits
	D2.1.2. Jēkabpils amatiermākslas kolektīvu dalība kvalitatīvos nacionāla un starptautiska mēroga pasākumos (ārpus Dziesmu un deju svētku kustības).	2016-2020	JPP, sponsori	JKP, KKN, JTN	Braucienu skaits, kolektīvu skaits, dalībnieku skaits.
	D2.1.3. Kultūrizglītojošu un radošas iesaistes pasākumu organizēšana un līdzfinansēšana.	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN, JGB, JPB	Pasākumu, dalībnieku skaits
U2.2. Veicināt Jēkabpils iedzīvotāju radošās iniciatīvas un nevalstiskā sektora iekļaušanos JKP mērķu sasniegšanā.	D2.2.1. Jēkabpils nacionālo minoritāšu biedrību kultūras iniciatīvu atbalstīšana, līdzfinansējot un līdzorganizējot dažādu žanru kultūras pasākumus specifiskām iedzīvotāju auditorijām.	2016-2020	JPP	JKP	Pasākumu, dalībnieku, apmeklētāju skaits.
	D2.2.2. Sadarbība ar citām NVO kultūras pasākumu rīkošanā.	2016-2020	JPP	JKP un NVO	Sadarbību skaits, pasākumu, dalībnieku, apmeklētāju skaits.

3.rīcības virziens (RV3): Tradīciju un nemateriālā kultūras mantojuma pārmantošanas mehānismu uzturēšana un mūsdienīga iedzīvināšana ikdienas un svētku praksēs.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
U3.1. Nodrošināt Latvijas Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu un attīstību.	D3.1.1. Telpu nodrošināšana Dziesmu un deju svētku mēģinājumiem, skatēm un koncertiem.	2016-2020	JPP	KKN, JTN	Mēģinājumu, kolektīvu, dalībnieku skaits
	D3.1.2. Dziesmu un deju kolektīvu dalībnieku kvalitatīvas apmācības nodrošināšana	2016-2020	JPP, LR KM	JKP, KKN, JTN	Mēģinājumu, kolektīvu, dalībnieku skaits
	D3.1.3. Dziesmu un deju kolektīvu materiālās bāzes nodrošināšana.	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN	Mēģinājumu, kolektīvu, dalībnieku skaits
	D3.1.4. Jēkabpils kolektīvu līdzdalības nodrošināšana Latvijas dziesmu un deju svētkos.	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN	Kolektīvu, dalībnieku skaits, kas piedalās Latvijas dziesmu un deju svētkos
	D3.1.5. Jēkabpils kolektīvu līdzdalības nodrošināšana Latvijas dziesmu un deju svētku procesā (dalība skatēs, nacionāla un reģionāla mēroga pasākumos u.tml.)	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN	Pasākumu skaits, kuros piedalās, kolektīvu skaits, iegūtā kvalifikācija
	D3.1.6. Dziesmu un deju svētku kustības pasākumu atbalsts (reģionāla mēroga pasākumi u.c., t.sk.	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN, LNKC	Sarīkotie pasākumi Jēkabpilī, dalībnieku skaits

	2017.gada 2018.gada noslēguma koncerta modelēšanas koncerts).				
U3.2. Nostiprināt tautas tradīciju mērķtiecīgu izmantošanu Jēkabpils pilsētas pasākumos.	D3.2.1. Kultūrvēsturisko vērtību aktualizēšana iedzīvotāju vidū (ikgadējie Rakstu svētki, tradīciju meistarklases u.c.)	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JKP, KKN, JTN	Pasākumu, dalībnieku, apmeklētāju skaits
	D3.2.2. Gadskārtu svētku svinēšana Jēkabpils pilsētā	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi	JKP, KKN, JTN	Pasākumu, apmeklētāju skaits
	D3.2.3. Starptautiskā tautas mūzikas festivāla "Lustes Jēkabpilī" norise.	2016-2020	JPP, VKKF un citi fondi, sponsori	JKP, KKN, JTN	Pasākumu, apmeklētāju skaits

4.rīcības virziens (RV4): Nodrošināt kultūras aktivitātēm piemērotu, atbalstošu un ilgtspējīgu infrastruktūru un vidi.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
U4.1. Sakārtot kultūras infrastruktūru to funkciju pilnvērtīgai nodrošināšanai saskaņā ar Jēkabpils pilsētas attīstības programmas 2012.-2018. gadam Investīciju plānu.	D4.1.1. Jēkabpils bibliotēku infrastruktūras un pakalpojumu uzlabošana	2019	JPP	JPP	Veikto rekonstrukcijas darbu apjoms, iegādātā aprīkojuma skaits
	D4.1.2. Jēkabpils Tautas nama vēsturiskās ēkas atjaunošana un energoefektivitātes paaugstināšana	2020	JPP	JPP	Veikto rekonstrukcijas darbu apjoms
	D4.1.3. Krustpils brīvdabas estrādes modernizācija, 2.kārta	2020	JPP	JPP	Veikto rekonstrukcijas darbu apjoms
	D4.1.4. Daudzfunkcionālā kultūras centra izveide, ievietojot tajā Jēkabpils mākslas skolu, Mūzikas skolu, Jēkabpils Bērnu un jauniešu interešu centru un bibliotēku.	2020	JPP	JPP	Veikto būvniecības, rekonstrukcijas darbu apjoms
	D4.1.5. Multifunkcionāla kultūras centra - amatu mājas izveide (ēkas pārbūve pilsētas bibliotēkas, konferenču un kino telpu izvietošanai, radošo rezidenču izveidošanai, TIC izvietošanai un amatu mājas - centra izveidei).	2020	JPP	JPP	Veikto rekonstrukcijas darbu apjoms
U4.2. Pilnvērtīgi izmantot pilsētvidi kultūras pasākumu rīkošanai un pieejamības veicināšanai.	D4.2.1. Pasākumu nodrošināšana pilsētvidē (gaismas, skaņas, podesti u.tml. aprīkojuma nodrošinājums).	2016-2020	JPP, sponsori	JKP	Pasākumu skaits, apmeklētāju skaits

5.rīcības virziens (RV5): Unikālas un vienotas Jēkabpils kultūrtelpas veidošana.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
U5.1. Nodrošināt kultūras piedāvājuma informācijas pieejamību saziņai ar	D5.1.1. Kultūras pasākumu aktuālās informācijas regulāra izvietošana interneta resursos un plašsaziņas līdzekļos.	2016-2020	JPP	JKP	Publikāciju skaits, mājas lapu apmeklētāju skaits.
	D5.1.2. Kultūras pasākumu reklāmas un mārketinga materiālu izdošana	2016-2020	JPP	JKP	Izdevumu skaits un tirāža.

Uzdevumi	Darbības	Termiņš vai periods	Finanšu avoti	Atbildīgie izpildītāji	Rezultatīvie rādītāji
mērķgrupām un sadarbības partneriem.	(ikmēneša pasākumu bukleti, afišas u.c.).				
	D5.1.3. Afišu izvietošanas nodrošināšana afišu stendos Jēkabpilī.	2016-2020	JPP	JKP	Afišu stendu skaits.
U5.2. Izzināt mērķgrupu vajadzības un attīstīt inovatīvus sadarbības modeļus.	D5.2.1. Regulāra mērķgrupu vajadzību apzināšana (aptaujas, sarunas ar auditoriju u.tml.).	2016-2020	JPP	JKP, KKN, JTN, JGB, JPB	Veikto aptauju, diskusiju u.c. pasākumu skaits
	D5.2.2. Sadarbības veidošana ar pilsētas uzņēmējiem.	2016-2020	JPP	JKP	Sadarbības pasākumu skaits.
	D5.2.3. Starpinstitucionālās sadarbības ar citiem saistītiem sektoriem: tūrismu, kultūrizglītību, muzeju iniciēšana.	2016-2020	JPP	JKP	Sadarbību skaits.
U5.3. Atbalstīt kultūras nozares darbinieku profesionālo izaugsmi.	D5.3.1. JKP struktūrvienību darbinieku profesionālās kvalifikācijas celšana, piedaloties nozares konferencēs, apmācību kursos un semināros, pieredzes apmaiņas braucienos.	2016-2020	JPP, VKKF	JKP	Pasākumu, dalībnieku skaits
	D5.3.2. Tālākizglītības iespēju nodrošinājums un metodiskais atbalsts amatiermākslas kolektīvu vadītājiem.	2016-2020	JPP, VKKF, LR KM	JKP, KKN, JTN	Pasākumu, dalībnieku skaits.
U5.4. Attīstīt starptautiskus sadarbības projektus, veidojot pozitīvu pilsētas tēlu kultūras jomā.	D5.4.1. Kultūras sadarbības attīstīšana ar sadraudzības pilsētām.	2016-2020	JPP, fondi, sadraudzības pilsētu finansējums	JKP	Kopīgo pasākumu, vizīšu skaits.
	D5.4.2. Starptautisku un pārrobežu projektu attīstīšana kultūras jomā (projektu izstrāde, finansējuma piesaiste).	2016-2020	JPP, fondi	JKP	Izstrādāto projektu skaits, piesaistītais finansējums.

Vidējā termiņa mērķu novērtēšanai sasniedzamie rezultāti

Nr.p.k.	Rādītājs	Rādītāja vērtība 2015. gadā	Prognozētā rādītāja vērtība 2020. gadā	Datu avots
1.	**Bibliotēku darbības rādītāji**			
1.1.	Aktīvo lietotāju kopskaits JPB, t.sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	3654 1175	4000 1300	Latvijas digitālā Kultūras karte
1.2.	Aktīvo lietotāju kopskaits JGB, t.sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	2654 891	2000 700	Latvijas digitālā Kultūras karte
1.3.	Izsniegumu kopskaits JPB, t.sk. bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	68112 22853	6500 20000	Latvijas digitālā Kultūras karte
1..4.	Izsniegumu kopskaits JGB, t.sk. bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	50294 15401	40000 1400	Latvijas digitālā Kultūras karte
1.5.	JPB rīkotie tematiskie pasākumi izstādes tematisko pasākumu apmeklētāju skaits	81 55 3071	95 65 4000	Latvijas digitālā Kultūras karte, Jēkabpils Pilsētas bibliotēka
1.6.	JGB rīkotie tematiskie pasākumi izstādes tematisko pasākumu apmeklētāju skaits	94 119 4277	90 100 3000	Latvijas digitālā Kultūras karte, Jēkabpils Galvenā bibliotēka
2.	**Kultūras namu darbības rādītāji**			
2.1.	Pasākumu skaits KKN kopā, t.sk., maksas bezmaksas	101 60 41	100 60 40	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.2.	Pasākumu skaits JTN kopā, t.sk., maksas bezmaksas	200 95 105	200 116 84	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.3.	Apmeklējumu skaits KKN kopā, t.sk., maksas bezmaksas	21664 10929 10735	21700 11227 10473	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.4.	Apmeklējumu skaits JTN kopā, t.sk., maksas bezmaksas	21878 6862 15016	21880 8379 13501	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.5.	Amatiermākslas kolektīvu skaits JTN	8*	5	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.6.	Amatiermākslas kolektīvu skaits KKN	14*	10	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.7.	Amatiermākslas kolektīvu dalībnieku skaits JTN	124*	99	Latvijas digitālā Kultūras karte
2.8.	Amatiermākslas kolektīvu dalībnieku skaits KKN	302*	250	Latvijas digitālā Kultūras karte
3.	**Jēkabpils Kultūras pārvaldes darbības rādītāji**			
3.1.	Pasākumu skaits JKP kopā, t.sk. Maksas bezmaksas	102 82 20	90 75 15	Latvijas digitālā Kultūras karte
3.2.	Apmeklējumu skaits JKP kopā, t.sk., maksas bezmaksas	33236 16461 16775	33200 16400 16800	Latvijas digitālā Kultūras karte
3.3.	Papildus JPP finansējumam piesaistītais finansējums (projekti, ziedojumi u.c.)	25178	26000	Jēkabpils Kultūras pārvalde

* 01.01.2016. visi bērnu amatiermākslas kolektīvi tika pārcelti uz Jēkabpils Bērnu un Jauniešu centru.

IV JĒKABPILS KULTŪRAS PĀRVALDES INSTITUCIONĀLĀ MODEĻA ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

JKP struktūrā būtiskas pārmaiņas netiek veiktas. Administratīvajā nodaļā 2017. gadā tiek iekļauts viens papildus darbinieks – pasākumu producents. Pārmaiņas skars trīs saimniekus, kas pašlaik pakļauti Direktora vietniekam. Tiešā pakļautībā direktora vietniekam paliek viens saimnieks, kuram pakļauti divi pārējie saimnieki.

V JĒKABPILS KULTŪRAS PĀRVALDES FINANSĒJUMA PERSPEKTĪVA

Darbības izmaksas un ieņēmumi

JKP darbības ieņēmumus veido Jēkabpils pilsētas pašvaldības finansējums, valsts mērķdotācijas, ieņēmumi no maksas pakalpojumiem. Nelielu ieņēmumu daļu veido projektu finansējums, kas tiek piesaistīts papildus, un ziedojumi.

Ieņēmumu sadaļā ir redzams, ka maksas pakalpojumu ieņēmumu apjoms nepieaug un turpmāko gadu laikā paliek tai pašā līmenī sasniedzot ~5% no kopējiem JKP ieņēmumiem. Galvenais finansējums tiek pieaudzēts no pašvaldība budžeta, tādējādi ļaujot nodrošināt vairāk bezmaksas pasākumus.

Personāla izmaksu pieaugumu nosaka minimālās darba samaksas pieaugums un pakāpenisks JKP darbinieku skaita pieaugums līdz 80 cilvēkiem 2018. gadā. Pakalpojumu, kā arī infrastruktūras uzturēšanas izmaksu līmenis pieaug par vidēji 2% gadā, jo katru gadu tiek iegādāti jauni pamatlīdzekļi un veikti ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā, neaizmirstot efektīvu pakalpojumu iepirkumu pārvaldīšanu un darba organizācijas uzlabojumus.

Nepieciešamais finansējums un finansējuma avoti

Gados, kad ir paredzēti pilsētai nozīmīgi pasākumi – Latvijas 100-gade (2018. gadā), kā arī priekšdarbi 2017. gadā, gatavojoties 2018. gada Vispārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem, un papildus izdevumi 2018. gadā dalībai Dziesmu un deju svētkos – no pašvaldības budžeta tiek piešķirts papildus finansējums.

Arvien lielāka nozīme ir sponsoru, ziedotāju un projektu finansējuma piesaistei. Paredzams, ka arī turpmāko četru gadu laikā citu finansējumu avotu apjoms sasniegs vidēji 5000 eur

gadā, kas veido ~0,5% no kopējiem JKP ieņēmumiem. Jāņem vērā, ka privāto ziedotāju iespējas atkarīgas no ekonomiskās situācijas valstī.

Tabula nr. 5: Darbības izmaksu un ieņēmumu kopsavilkums 2015.-2020. gads.

Nr.	Pozīcija	2015 (fakts) euro	2016 euro	2017 euro	2018 euro	2019 euro	2020 euro
	Ieņēmumi (euro)	**977 924**	**1 120 587**	**1 176 188**	**1 201 689**	**1 196 122**	**1 219 135**
1.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	59 759	54 478	55 560	56 670	57 800	58 950
2.	Jēkabpils pašvaldības finansējums	881 143	1 034 023	1 089 548	1 112 719	1 104 822	1 125 485
3.	Valsts budžeta finansējums (mērķdotācijas)	19 459	12 242	10 000	10 000	10 000	10 000
4.	Finansējums no ES un citiem ārvalstu līdzfinansētiem projektiem	2000	5000	5000	6000	6000	7000
5.	Pašvaldību saņemtie transferti no citām pašvaldībām	11 844	11 844	12 080	12 300	12 500	12 700
6.	Citi finansējuma avoti (t.sk. ziedojumi, sponsori)	3 719	3000	4000	4000	5000	5000
	Izdevumi (EUR)	**977 924**	**1 140 587**	**1 186 188**	**1 201 689**	**1 196 122**	**1 219 135**
1.	Personāla izdevumi (ieskaitot VSAOI)	584 414	651 721	683 028	696 689	710 622	724 835
2.	Pakalpojumi	270 919	289 275	310 000	318 200	295 000	300 100
3.	Infrastruktūra uzturēšanas izmaksas	78 807	101 432	103 460	105 500	107 600	109 700
4.	PVN maksājumi	4 365	9 620	9 800	10 000	10 200	10 400
5.	Kapitālieguldījumi		20 000	10 000			
6.	Pamatkapitāla veidošana	39 419	68 539	69 900	71 300	72 700	74 100
	Pašvaldību saņemtie aizņēmumi		**20 000**	-	-	-	-

Attīstības projekti un ārējā finansējuma piesaistes iespējas

Ik gadu tiek īstenoti vairāki projekti, piesaistot finansējumu no ārējiem finansējuma avotiem. 2014. gadā JKP papildus piesaistījusi 26 875 euro no LR Kultūras ministrijas, Valsts Kultūrkapitāla fonda, Zemgales plānošanas reģiona, vairākām bankām, u.c. 2015. gadā papildus piesaistīti 25 178 euro. Kopumā tas ir 3 % no JKP budžeta.

Būtu nepieciešams kāpināt JKP darbinieku, it īpaši struktūrvienību darbinieku zināšanas un kapacitāti, piesaistot lielāku līdzfinansējumu apjomu projektiem gan no VKKF, gan no citiem valsts, pašvaldību un privātajiem fondiem.

Līdz šim JKP nav piesaistījusi finansējumu no ES vai starpvalstu finansējuma programmām.

Nākamajos gados būtu rekomendējams piedalīties starptautiskos projektos kā partnerim, tādējādi audzējot pieredzi un nostiprinot sadarbību, kā arī izstrādāt vismaz vienu projektu kā vadošajam partnerim, piesaistot finansējumu no starptautiskiem finanšu instrumentiem. Tādējādi būtu iespēja īstenot JKP nolikumā minēto funkciju par starptautisku kultūras attiecību nodrošināšanu.
Infrastruktūras attīstības projekti iekļauti rīcības plānā, bet tiek finansēti tieši no Jēkabpils pilsētas pašvaldības budžeta.

VI STRATĒĢIJAS IZPILDES UZRAUDZĪBA

Par JKP darbības stratēģijas izstrādi un īstenošanu ir atbildīgs JKP direktors. Stratēģijā paredzēti noteiktā laika posmā sasniedzamie rezultatīvie rādītāji un šo rādītāju sasniegšanai prognozējamie resursi, kā arī atbildīgie izpildītāji. JKP stratēģiju apstiprina Jēkabpils pilsētas pašvaldība.
Pamatojoties uz vidēja termiņa darbības un attīstības stratēģiju, JKP pēc 2 gadiem tiek izstrādāts stratēģijas pārskats un izpildes novērtējums, kurā tiek izvērtēta darbības atbilstība stratēģijai, identificēti nepieciešamie precizējumi vai labojumi sasniedzamajiem rezultātiem vai to termiņiem un jauniem uzdevumiem. Vadības ziņojums tiek iesniegts un izskatīts pašvaldības noteiktajā kārtībā.
2020. gadā tiek veikts iepriekšējā perioda darbības izvērtējums, ņemot vērā plānotos uzdevumus un sasniegtos kvantitatīvos un kvalitatīvos rezultātus, kā arī tiek izstrādāta JKP stratēģija nākamajam plānošanas periodam 2021.-2027. gadam.

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

Jēkabpils Galvenā bibliotēka – JGB

Jēkabpils Kultūras pārvalde – JKP, Pārvalde

Jēkabpils pilsētas bibliotēka – JPB

Jēkabpils pilsētas pašvaldība – JPP

Jēkabpils Tautas nams – JTN

Krustpils Kultūras nams – KKN

Latvijas Republikas Kultūras ministrija – LR KM

Valsts Kultūrkapitāla fonds – VKKF